Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 25 июль 1968 йил, пайшанба ◆ № 172 (14.034). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Суратдаги бу йигитлар — (чапдан) Дадажон Асқаралиев ва Уктам Йўлдошев ўртоқлар Сирдарё районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг уста сувчилари. Улар ғўзаларни суғоришда кун сайин яхши натижаларга эришяптилар, сувдан чиқарилган майдондаги ғўзалар мўл ҳосил тўплаяпти.

А. Тўраев фотоси

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

● Мусобақадошлар маслаҳатига амал қилиб, ғўза парваришини пахта очилгунча қизғин давом эттиринг!

● Ҳосил олишдан кечикаётган участкалардаги ғўзаларни алоҳида парвариш қилинг!

ТАРАҚҚИЁТ СУРЪАТЛАРИ

Ўзбекистон меҳнаткашлари коммунистик қурилишнинг янги қутлуғ марраларини эгалламоқдалар. Беш йилликнинг қоқ ярми ишлари сарҳисоб этилди. Ютуқларимизни кўз-кўз қилсак арзийди. Бекобод метали, Олмалиқ миси, Зарафшон олтини дарёйи азимдек халқ хўжалигимиз денгизига қуйилиб унга куч-қудрат бахш этмоқда. Саноат тараққиётининг кўзгуси бўлган машинасозлик тобора ривож топмоқда. Ўзбекистон газ саноати ва «зангори олов» қувурлари экономикамизнинг қон томирига айланиб кетди. Электростанцияларимиздан оқиб чиқаётган нур ўлкамизни ёруғликка ўраб социализм шарофатини олам-жаҳонга кўрсатиб турибди.

Дастурхонимиз тўкин, рўзғоримиз бут, кишиларимизнинг кайфи чоғ. Бу ишчилар синфимизнинг ҳам, колхозчи деҳқонларнинг ҳам, халқ зиёлиларининг ҳам меҳнати унумли бўлаётганидан беш йиллик топшириқлари муваффақиятли бажарилаётганидан бир нишонадир.

Деҳқоннинг кўнгли тўқ, бу йил ҳам юзимиз ёруғ бўлади. Лекин шоир айтмоқчи, довонлар ортида довонлар бор: ёз бўйи, куз аввал — охири пахтакор тиним билмайман, деб турибди. Зар ундириб, уни йиғиб-териб олмагунча, механизаторнинг ҳам, сувчининг, ҳам, бобо деҳқоннинг ҳам кўнгли жойига тушмайди. Эл-юрт олдидаги ваъда ҳалол меҳнат билан албатта оқланади.

Ўзбекистон саноатининг меҳнаткашлари биринчи ярим йиллик планни муддатидан илгари адо этдилар, шу йилнинг 6 ойи мобайнида пландан ташқари бир неча ўн миллион сўмлик маҳсулотлар тайёрладилар, меҳнат унумдорлиги ўсди, корхоналарнинг даромади кўпайди. Завод ва фабрикаларда хом-ашё ва материаллар тежаб-тергаб сарфланмоқда. Республика Министрлар Совети қарамоғидаги корхоналар ва ташкилотлар олган фойда 1967 йилнинг биринчи ярим йилидагига қараганида 15 процент кўпайди.

Саноатда иқтисодий ислоҳот катта муваффақият билан амалга оширилмоқда. Бу йил ҳамма завод ва фабрикалар иқтисодий ислоҳот самарасидан баҳраманд бўладилар. Ислоҳот шарофати билан юзага келаётган имкониятлардан тўла-тўкис фойдаланаётган кўпгина корхоналар катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Буни индустриямизнинг йирик маркази бўлган Тошкент шаҳри ва пойтахт области корхоналари мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Республикамизда биринчилар қатори янгича ишлашга ўтган «Учқун» тўқимачилик-галантерея фирмаси маҳсулот ишлаб чиқариш ва харид қилишни анча кўпайтирди. Абразив буюмлари комбинати, трикотаж фирмаси каби катта-катта ишхоналар планга қўшимча тарзда юз минглаб сўмлик маҳсулотлар тайёрладилар. Лекин афсуски, ҳали давлат планларини бажармаётган ўнлаб завод-фабрикалар бор. Оҳангарондаги асбоцемент ва иссиқлик изоляцияси комбинати йил бошидан бери бирор марта ҳам ойлик планни адо эта олмади. Республикамиздаги бир талай корхоналар маҳсулот ишлаб чиқариш ва харид қилиш ҳажмини ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда камайтириб юбордилар.

Битмас-туганмас хом ашё ва ишчи кучи манбаи бўлган республикамизда енгил саноатни янада ривожлантириш учун зўр бериб курашмоғимиз лозим. Яқин йиллар ичида 50 та енгил саноат корхонаси қурилиши ва ишга туширилиши даркор. Пахта тозалаш саноатини жадал ривожлантириш учун ҳам катта имкониятларга эгамиз. Пахта тозаловчилар олдида турган асосий вазифа ҳосилни узоғи билан 6 ой мобайнида қайта ишлаб олишдан иборатдир. Шундай қилинганида, пахтанинг сифати бузилмайди, тўқимачиларга аъло навли тола етказиб берилади. Ана шу қутлуғ ишларни бажармоқ учун ўнлаб янги пахта тозалаш заводлари қурилади ва ишга солинади.

Капитал қурилиш соҳасидаги ишларимизни ҳар қанча кўз-кўз қилсак арзийди. Ўтган ярим йил мобайнида янги корхоналар ва цехлар, каналлар ва сув омборлари, нефть-газ қувурлари, уй-жой ҳамда маданий-маиший муассасалар қуриб битказилди. Давлатнинг пудратчи қурилиш-монтаж ташкилотлари ўз кучлари билан амалга ошириладиган иш ҳажмини ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 11 процент оширдилар. Айни пайтда капитал қурилиш планлари қатор министрликлар ва идоралар бўйича бажарилмаётир. Ишлаб чиқариш қувватлари ва объектларини ишга тушириш муддатлари чўзилиб кетяпти. Қурилиш материаллари саноати министрлиги, Гўшт ва сут саноати министрлиги, Енгил саноат министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси каби ташкилотлар шу соҳадаги олти ойлик планни 60—70 процент бажардилар, холос.

Тошкент шаҳрида капитал қурилишнинг аҳволи жиддий ташвиш туғдиряпти. Шаҳарда капитал қурилиш бўйича ярим йиллик план 76 процент бажарилди, холос. Шаҳарда уй-жой қурилиши кенг кўламда олиб борилаётганлигини рўй-рост кўриб турибмиз. Ҳозир пойтахтимизда йилига ўрта ҳисобда 1 миллион квадрат метр уй-жой қурилмоқда. Лекин афсуски, «Главташкентстрой» ташкилотлари уй-жой қурилишига ажратилган маблағлардан тўла фойдаланмаётирлар.

Эндиликда республикамиз аҳолиси 11,5 миллион кишига етди. Ўзбекистон ССР Марказий Статистика бошқармасининг ахборотини ўқиётган қуёшли диёримиз кишилари умримиз узайибди, кўпайибмиз, давлатимизга давлат қўшилибди, демоқдалар. Республикамиз меҳнаткашлари пешона терларини артиб, янги, улкан ишларга ўзларини чоғламоқдалар. Ўлкамиздаги ҳар бир ишчига, миришкор деҳқонга, халқ зиёлисига, ҳорманг энди, деймиз. Уларга беш йилликнинг янги довонларида янги ғалабалар тилаб, ишингиз яна ҳам унумли бўлсин, деймиз.

«Узсельхозтехника» Ўрта Чирчиқ район бирлашмаси устахонасида пахта териш агрегатларини ремонт қилиш қизғин давом эттирилмоқда. Устахонада бу йил 170 агрегат ремонтдан чиқарилади. Суратда: устахонанинг слесари ўртоқ С. Ражабов. У кунлик ремонт нормасини ортиғи билан адо этмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

«КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ 1968 ЙИЛ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ МАТЕРИАЛЛАРИ» БРОШЮРАСИ

Сиёсий адабиёт нашриёти КПСС Марказий Комитетининг 1968 йил июль пленуми материалларини алоҳида брошюра қилиб чиқарди. Бу брошюрада КПСС Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида информацион билдириш, «Социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари делегацияларининг Варшавадаги учрашуви якунлари тўғрисида», КПСС Марказий Комитети Пленуми қарори, қардош партиялар учрашувида қабул қилинган ва Чехословакия коммунистик партияси Марказий Комитетига йўлланган мактуб, шунингдек «Правда» газетасининг 1968 йил 19 июлдаги «Социализм ва тинчлик позицияларини мустаҳкамлайлик» сарлавҳали бош мақоласи берилган.

(ТАСС).

МАШИНА ТЕРИМИГА ҲОЗИРДАН ШАЙЛАНИНГ

Колхозимиз тизма тоғлар яқинида жойлашган. Шу сабабдан ҳам бизда тез-тез ёғингарчиликлар бўлиб туради. Қишлоқ хўжалик ишларини, айниқса пахтачиликдаги юмушларни ўз вақтида бажаришга анча халақит беради. Шунга кўра, биз чигитни мумкин қадар барвақтроқ экиб, ундириб олиш ва ҳосилнинг тезроқ етилишига эришиш учун курашамиз. Кейинги йилларда пахтани қисқа муддатда йиғиштириб олишга айниқса алоҳида эътибор беряпмиз.

Гарчи бу йил баҳорда рўй берган қийинчиликлар тўғрисида кўп гапирилган бўлса-да, биз шу ҳақда бирон нарса демасдан ўта олмаймиз. Негаки, ёғингарчиликнинг кўпи бизда бўлди. Чигит униб чиқиб, энди қўшқулоқ бўлганида дўл уриб кетди, сўнгра кучли жала ёғиб, катта-катта майдонлардаги ғўзамизни сел ювиб кетди. Анча қийналдик, ташвиш тортдик. Лекин табиат инжиқликлари олдида қўл қовуштириб ўтирмадик. Кўпгина майдонларда чигитни қайта экдик, текис ундириб олдик. Бунда айниқса механизаторларимиз жуда катта жасорат кўрсатишди.

Ғўзанинг айни ўсиш даврида ҳарорат нормадагидан анча паст келди. Бамаслаҳат иш кўрдик. Минерал ўғитларга қўй қийи аралаштириб ғўзаларни озиқлантирдик. Бу ўсимликнинг ривожланишига катта таъсир кўрсатди. Ғўза қатор ораларини чуқур ва сифатли культивация қила бошладик. Қайта экилган майдонлардаги ғўзалар об-тобида парвариш қилинди. Бу ғўзаларни ҳам яхши ривожланган ғўзалар қаторига етказиб олдик.

Ҳозиргача барча майдонлардаги ғўзани 4 марта узунасига ва уч марта кўндалангига парвариш қилдик. Июль ойини зарбдор ой деб эълон қилиб, ҳар туп ғўзада ҳосил нишоналарининг кўпайишига эришяпмиз. Август ҳам зарбдор ой бўлади, ҳосилимизга тағин ҳосил қўшиб оламиз.

Ғўзанинг ривожланишини ҳисобга олиб, унинг серҳосил бўлишига эришмоқдамиз. Бунинг учун минерал ўғитнинг йиллик нормасини 20 июлга қадар бериб бўлдик. Бу муддатдан кейин ғўза минерал ўғитлар билан озиқлантирилса яхши фойда келтирмайди, ғовлаб кетади, бўйига ўсиб, кам ҳосил беради. Шуни ҳисобга олиб иш тутаётганлигимиз яхши самара беришига аминмиз.

Биз ерларни чигит экишга тайёрлаш ва тупроққа уруғ қадаб, уни текис ундириб олишдан бошлаб машина терими муваффақиятини кўзда тутганмиз. Чунки, уяларда нормал миқдорда ғўза туплари қолдирилса, қатор оралари бўйлаб эгатлар чуқур ва тўппа-тўғри олинса, суғориш маромида ўтказилса ғўза машинабоп бўлиб ривожланади. Ғўзани машинага мослаб ўстиришнинг асл маъноси ҳам ана шундан иборатдир.

Механизаторларимиз ғўзани пахта етилиб пишгунча парвариш қиламиз, дейишяпти. Шундай қилингани маъқул. Қатор

Қашқадарё область, Шаҳрисабз районидаги «Правда» колхози пахтакорларининг машина теримига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш юзасидан белгилаган тадбирлари

оралари вақтида юмшатиб турилса, тупроқ майин бўлса, ўсимлик ҳаводан, қуёшдан истаганча баҳраманд бўлиб турса ҳосил ҳам кўпайиб боради.

Бундан кейинги ишларимизнинг кўлами жуда катта. Шуни ҳисобга олиб, колхоз правленияси, бошланғич партия ва комсомол ташкилотлари активлар иштирокида машина теримига тайёргарлик кўриш юзасидан бир қатор тадбирлар белгилаб чиқдилар ва бу тадбирларни ҳамма маъқуллади. Ишимизнинг асосий мазмуни машина теримига пухта тайёргарлик кўриб бориш ва 1310 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан пахта топширишга қаратилгандир. Шунча ҳосилнинг 60 процентини «зангори кема»ларда саранжом-саришта лаб оламиз.

Бунинг учун ғўза парваришини ҳар қачонгидан ҳам қизитиб юбордик. Белгиланган тадбирларимизга кўра июль ойининг қолган кунлари ва август ойлари давомида барча майдонлардаги ғўзани яна камида 2,5 марта парвариш қиламиз. Суғоришни ғўзанинг аҳволига қараб ўтказамиз. Сувчиларимиз кечаю-кундуз меҳнат қилишади, карталарни текшириб боришади, тобига келган участкалардаги ғўзани чанқатиб қўймасликка, ҳосил нишоналарини тўла сақлаб қолишга ҳаракат қилишади. Бунинг учун улар қатъий график асосида ишлашяпти, самарасидан манфаатдор бўлишяпти.

Сув — ғўзанинг қони. Сувчи — ғўзани яшнатувчи, мўл ҳосил яратувчи миришкор деҳқондир. Сувчининг иши механизаторнинг юмушига боғлиқ. Улар ҳамкорликда иш кўришади, бири-бирига кўмаклашишади. Колхозимизда 100 дан ортиқ сувчи ишлаб турган экан, шулардан Жума Очилов, Шароф Маматов, Қурбон Жўраев, Бобоқул Маллаев, Сувон Юсупов каби азаматларнинг номларини алоҳида таъкидлашга тўғри келади. Улар ҳар туп ғўзага қалбни қуёш қилишяпти. Меҳр-муҳаббат билан авайлаб асрашяпти. Бундан буён ҳам ғўзани чуқур эгатлар орқали жилдиратиб суғоришади, тупроқда намнинг кўп бўлишини таъминлашади, механизаторларнинг яхши ишлашига шароит яратиб беришади.

Бизда участкалар ҳозирданоқ механизаторларга бириктиб қўйилган. Улар ғўза туплари учун ҳам, ҳосил тақдири учун ҳам масъулиятни чуқур ҳис этиб меҳнат қилишяпти. Ўзлари чигит эккан майдонлардаги ғўзанинг пахтасини териб топширишга интилишяпти. Шу мақсадда механизаторларимиз ғўзаларни машинага мослаб парвариш қилмоқдалар.

Хўжалигимизда ғўзани чеканка қилиш эрта-индин тамомланади. Чеканка билан айни вақтда пайкаллардаги бегона ўтлар битта қолдирмай юлиб ташланади. Маълумки, бегона ўтлар машина шпинделларининг айланишига тўсқинлик қилади. Бинобарин, агрегатларнинг иш унуми кўтарилмайди, йиғим-терим чўзилиб кетади. Буни биз ҳозирданоқ ҳисобга олиб, бегона ўтга қарши қатъий кураш эълон қилдик.

Колхозимизда чигит экишдан тортиб, ҳосилни йиғиштириб олишгача бўлган ишларнинг деярли ҳаммаси техника кучи билан бажарилмоқда. Бу эса ҳосилдорликни ошириш, пахта таннархини арзонлаштиришга имконият яратмоқда. Машиналардан яхши фойдаланилаётганлиги натижасида йиғим-терим ишлари барвақт тугалланмоқда. Келгуси йил ҳосилга пухта замин яратилмоқда.

Бу йил машина терими кўламини янада кенгайтирамиз. Агар бултур ҳосилнинг 40 проценти агрегатлар бункеридан тўкилган бўлса, бу йил бу миқдорни 60 процентга етказамиз, ёки қарийб 2 минг тонна пахтани агрегатларда териб оламиз.

Дала гвардиячилари деб ҳаққоний ном олган Муҳиддин Авазов, Эшбобо Мирзалиев, Зиёдулла Қурбонов, Мели Худойназаров, Карим Эсонов каби моҳир механизаторларимизнинг ҳар бири 2,5 мавсум топшириғини бажаришга сўз беришди. Ўтган йили «зангори кема» рулига ўтириб, 90 тонна пахта терган қишлоқ ўқитувчиси Тоҳир Маматов бу йил 140 тонна пахтани машина бункеридан бўшатмоқчи. Механизаторларимизнинг ҳар бири 1-2 тадан шогирд тайёрлаб беришади.

Тадбирларимизда техника ремонтини 20 июлга қадар тугаллашни кўзда тутган эдик. Бунинг уддасидан чиқдик. 20 та агрегат сифатли ремонт қилиб қўйилди. Тағин 5 та машина сотиб оламиз. Далаларимизда 25 та агрегат жавлон уради.

Тўғри, юзлаб терим машиналари ишлатадиган хўжаликлар ҳам бор. Бироқ, бизнинг шароитимизда терим агрегатлари энди пахтазорга оммавий равишда кириб келяпти. Нега десангиз, ерларимиз нотекис, карталаримиз жуда кичик, механизмлар етишмас эди. Бунинг олдини олдик, карталарни яхлитлаштириб, машиналар ишлаши учун қулайликлар яратдик. Бундан буён машина терими кенг қанот ёзади, вақти келиб, ҳосилнинг ҳаммаси агрегатлар билан териб олинади.

Ҳар бир механик-ҳайдовчи ўз устига конкрет мажбурият қабул қилди. Шунга асосан агрегатлар икки сменада ишлатилади. Бунинг учун эса 50 та механизаторни ўқитиб, мавсумга шай қилиб қўйганмиз. Ҳар бир механизатор ўртача 90 тоннадан пахта териб бермоқчи. Расул Хусанов, Патилла Шойнмова, Сойиб Хидиров ўртоқлар бошлиқ бригадаларда етиштирилган пахтанинг 95 проценти бункерлардан бўшатилади.

Механизаторлар учун етарли шароит яратиб бериш тадбирларимиздан кенг ўрин олган. Нормани ошириб бажарган механик-ҳайдовчи 50 процент миқдорида қўшимча ҳақ олади. Улар ўртасида кўчма вимпеллар таъсис этилади. Мусобақа натижалари ҳар 10 кунда якунлаб борилади.

Булардан ташқари пахта ташиш учун зарур бўладиган 50 та тележка мавсумга тахт қилиб қўйилди. Шунингдек, кўсак териш ва чувиш агрегатлари ҳам шай. Марказий устахона ҳамиша механизаторлар хизматида бўлади.

Колхоздаги 13 та дала шийпонининг ҳаммаси мавсумбоп қилиб безатилган. Кўчма магазинлар, кутубхоналар пахтакорлар хизматида бўлади. Барча тадбирларимиз машина теримини 20 сентябрда оммавий равишда бошлаб юбориш ва уни узоғи билан бир ой ичида муваффақиятли ўтказишга қаратилган.

Серғайрат колхозчиларимиз, оташқалб механизаторларимиз белгиланган тадбирларни ўз вақтида амалга оширадилар деб партия-совет ташкилотларини ишонтирамиз.

Аҳмад ОРЗИҚУЛОВ — Қашқадарё область, Шаҳрисабз районидаги «Правда» колхозининг раиси, Урок ҚУРБОНОВ — колхоз партия комитетининг секретари, Қарши МАҲМАДИЕРОВ — бош инженер, Зиёдулла РАҲМАТОВ — бош агроном, Зиёдулла ҚУРБОНОВ, Карим ЭСОНОВ — илғор механик-ҳайдовчилар.

ОЗАРБАЙЖОНЛИК ДЎСТЛАР САМАРҚАНД ДАЛАЛАРИДА

САМАРҚАНД, 23 июль, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Мусобақадош Озарбайжон пахтакорларининг вакиллари Пастдарғом районидаги Карл Маркс номли колхоз даласида самимий, дўстона кутиб олинди. Колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Жониқул Юсупов меҳмонларни хўжаликнинг фаолияти билан таништирди.

Меҳмонлар серҳосилли, авж олиб ривожланаётган ғўзаларни кўриб қувондилар. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамро Эргашев, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Бойтўра Кўмаков бошлиқ бригада участкаларида ҳар туп ғўзада 2-3 тадан кўсак, 7-8 тадан гул, тугунчалар санадилар.

Дўстларимиз «КПСС XXII съезди», «Комсомол», «Ўзбекистон», Куйбишев номли колхозларда бўлганларида ғўзани сифатли парвариш қилиш, ҳар бир шонани гулга ва гулни кўсакка айлантириш юзасидан қимматли маслаҳатлар бердилар.

Қардош Озарбайжон пахтакорлари Пастдарғом район хўжаликлари билан танишиб бўлгач, куннинг иккинчи ярмида Иштихон ва Каттақўрғон районларидаги «Чимбойобод», «8-Март», «Халқобод», Фрунзе номли, Навоий номли колхоз далаларини кўздан кечирдилар. 1800 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 38 центнердан пахта етиштиришга ваъда қилган «Чимбойобод» колхозида ғўза парвариши юксак мажбуриятга яраша ташкил қилинган. Колхознинг ҳамма участкасида ғўзани яганалаш, қатор ораларини юмшатиш сифатли олиб борилмоқда. Гектарларда ғўза туплари тўлиқ. Гадой Шодмонов, Оймурод Қаршиев, Мукаррам Абдураҳмонова ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларда ғўзани группа усулида суғориш намунали олиб борилияпти. Бу тажриба меҳмонларни мамнун этди.

Қардош Озарбайжон пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси аъзолари ғўза парвариши, ғалла ўрим-йиғими, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва бошқа соҳадаги ютуқларни мамнуният билан таъкидлаш билан бир қаторда йўл қўйилган камчиликларни ҳам айтиб, қимматли маслаҳатлар бердилар.

Л. ЭРГАШЕВ.

ҚОЗОҒИСТОНЛИК МУСОБАҚАДОШЛАР

Тошкент области хўжаликларининг пахтакорлари қозоғистонлик мусобақадош дўстларни самимий кутиб олдилар. Чимкент областининг «оқ олтин»дан мўл ҳосил олиш усталаридан иборат ўзаро текшириш бригадаси Бўка ва Бекобод районларидаги колхоз ва совхозларда ғўзаларнинг ҳолати билан таниша бошладилар.

(ЎзТАГ).

СУТ ДАВЛАТГА

Косон районидаги «Ударник» совхози чорвадорлари ажойиб меҳнат зафарини қучдилар. Сут булоғи ижодкорлари йиллик планни районда биринчи бўлиб бажардилар. Давлатга 40 тонна ўрнига 65 тоннадан зиёдроқ серқаймоқ сут сотилди.

«Қорақум» давлат наслчилик заводининг чорвадорлари ҳам илк ғалабани қўлга киритдилар. Заводда сут тайёрлаш йиллик планини шараф билан адо этилди.

П. ГАДОЕВ.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҒОЛИБЛА

1967 йилги Бутуниттифо...
листик мусобақасида ғол...
кан Орджоникидзе рай...
«Қизил Ўзбекистон» ко...
тантанали вазиятда СССР...
трлар Совети ва ВЦСПС...
ма Қизил байроғи то...

Республика партия ташкилотларида

НАМАНГАН

ЛЕНИНЧА ЎҚИШЛАР

Наманган областининг меҳнаткашлари В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини ҳамма соҳада юксак меҳнат кўрсаткичлари билан кутиб олиш учун қизғин тайёрлик кўраётирлар. Шу муносабат билан саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари, колхоз ва совхозларда доҳийнинг ҳаёти, жўшқин революцион фаолияти, назарий меросига оид лекция ва суҳбатлар ўтказиляпти.

Куни кеча Наманган район партия комитетида ленинча ўқишларнинг навбатдаги машғулотлари бўлиб ўтди. Машғулотларда партия, совет, комсомол ходимлари, пропагандистлар, маориф, маданият вакиллари қатнашдилар. Наманган давлат педагогика институтининг катта ўқитувчилари Т. Мирзабоев, С. Йўлчибоев ўртоқлар «В. И. Ленин социалистик революция тўғрисида ва ҳозирги замон», «СССРда социализм қуришнинг ленинча плани» мавзуларида лекция ўқидилар.

Поп, Чуст, Задарё районларида ҳам ленинча ўқишлар бўлиб ўтди.

А. МАДУМАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ФАРҒОНА

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАР АКТИВЛИГИ ОШМОҚДА

Область партия комитетининг бюроси меҳнаткашлар депутатлари область Советн доимий комиссияларининг фаолияти ва коммунистларнинг депутатлик бурчини қандай ўтаётганликлари ҳақидаги масалани муҳокама қилди. Саноат ва қурилиш бўйича доимий комиссиянинг фаолияти ибрат қилиб кўрсатилди. Бу комиссия бутун диққат-эътиборини маҳсулотларнинг сифатини яхшилаш, кенг халқ истеъмол моллари ва бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришига қаратган.

Савдо ва умумий овқатланиш бўйича доимий комиссия ҳам намунали ишламоқда. Комиссия аъзоларининг ташаббуси билан областдаги 50 корхонада умумий овқатланишнинг қандай йўлга қўйилганлиги текшириб чиқилди. Бу соҳада юз бериб келадиган камчиликлар ўша жойнинг ўзида тугатилди.

Область Советн депутатлигига сайланган коммунистларнинг кўпчилиги жамоат бурчларига масъулият билан қараб, аҳоли орасида катта ташкилотчилик ва сиёсий-оммавий ишларни олиб бормоқдалар. Улар ўз сайловчилари олдида тез-тез ҳисоб бериб, халқ наказини қандай адо этаётганликларини сўзлаб бермоқдалар.

Айни пайтда қишлоқ хўжалиги, социалистик қонунчиликни муҳофаза қилиш ва жамоат тартибини сақлаш, маданий-оқартув ишлари бўйича тузилган доимий комиссиялар ташаббуссиз ишлаётганликлари, масаланинг моҳиятига етиб бормаётганликлари таъкидланди. Обком бюроси мазкур камчиликларни тугатиш тадбирларини белгилади.

П. ОТАБОЕВ.

БУХОРО

ШТАТСИЗ КОМИССИЯ ТАШАББУСИ

Партия ҳужжатларини тўғри расмийлаштириш, партия ички ишларини намунали йўлга қўйишда Қоракўл район партия комитети ҳузуридаги партиявий-ташкилий ишлар комиссияси яхши фаолият кўрсатмоқда. Комиссия атрофига партия қурилиши масалаларини чуқур тушунадиган малакали инструкторлар, кекса коммунистлар уюшган. Ташаббускор коммунист Ш. Бикаев раҳбарлик қилаётган штатсиз комиссия аъзолари қимматли ташаббус бошладилар. Улар группаларга бўлиниб, бошланғич партия ташкилотларида бўладилар, меҳнаткашлардан, коммунистлардан тушган аризаларни ўша ернинг ўзида кўриб ҳал этадилар. Айни маҳалда бошланғич партия ташкилоти секретарларига партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий ишларни намунали йўлга қўйишда амалий ёрдам кўрсатмоқдалар.

Н. ТИЛОВОВ.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР

ЭКОНОМИКАГА ПАРТИЯ РАҲБАРЛИГИ

Қорақалпоғистон область партия комитети автоном республикадаги саноат корхоналари партия ташкилоти секретарларининг икки кунлик семинарини ўтказди. Унда Нукус шаҳаркоми ва Хўжайли, Қўнғирот райкомларининг саноат-транспорт бўлими мудирлари ҳам иштирок этишди.

Автоном республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. П. Федоров «Беш йилликнинг учинчи йилидаги вазифаларнинг бажарилиши», обкомнинг ташкилий-партиявий ишлар бўлими мудири Н. Е. Лунев «Бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини ошириш чоралари», область комсомол комитетининг биринчи секретари С. К. Канёзов «Партия XXIII съезди қарорлари асосида комсомол ташкилотларининг тарбиявий ролини кучайтириш ҳақида» доклад қилдилар.

Семинар қатнашчилари иқтисодий ислоҳотни амалга оширишда партия ташкилотлари тўплаган тажрибаларни ўргандилар.

Ж. ШОМУРОДОВ,
область партия комитетининг инструктори.

АНДИЖОН

СИЁСИЙ-ОММАВИЙ ИШЛАР МАРКАЗИ

Ҳакимжон Маматалиев бошлиқ бригадага Москва районидаги Навоий номли колхозда биринчи бўлиб коммунистик меҳнат коллективи деган юксак ном берилган эди. Коллектив аҳли шарафли номни оқлаш учун астойдил меҳнат қилмоқда. Агитатор Аҳмаджон Ҳакимов дала шийпонини шу куннинг талаблари асосида безашга эришган. Колхозчиларни баракали меҳнатга ундовчи ранг-баранг шиорлар, «Жанговар варақа»лар шийпон ҳуснига ҳусн бўлиб турибди. Бригада аъзоларининг бу йил 71 гектар ернинг ҳар гектаридан 32 центнердан ҳосил кўтариш учун олиб бораётган курашида жонкуяр агитатор Аҳмаджон Ҳакимовнинг улуши катта бўлмоқда.

Т. МАМАТОЛИЕВ.

Маиший мавзуда

ТЎЙ ҲАНГОМАЛАРИ

Тўйхона — муродхона. Тўйга бориш, дўстлар билан бир ерга тўпланиб суҳбатлашиш, шу билан бирга тўй соҳибини табриклаш деган сўз. Тўйда музика, ашула, ялла, лапар, дуэт, ширин шеърлар эшитиб, роҳатланиш қандай яхши-я!

Бу орзунинг амалга ошишига алоқадор бўлган область, район маданият бўлимлари ва бошқа ташкилот раҳбарлари нима учундир лом-мим демаётирлар.

Нима учундир баъзи жойларда эстетик тарбиянинг энг муҳим омили, энг халқчил формасига етарли аҳамият берилмаяпти. Бундан фойдаланган саёқ созандалар ва уларга эргашувчи баъзи «санъаткорлар» ҳар мақомга йўрғаламоқдалар.

Хўш бунга ким айбдор: тўй қилувчимн, меҳмонми? Ёки саёқ созандалармн? Бизнингча бу тўй ташкилотчиларининг беларволигидандир.

Нима қилиш керак? Тўй эгаси учун тўйдан ҳам музикачилар масаласи мушкулроқ. У тўйдан 10-15 кун олдинроқ саёқ созандаларнинг «кўнглини олмаса» иш чатоқ.

— Тўйингиз қачон? — деб сўрашади улар.

— Э, биз банд эдик-ку... Хўп, майли. Эшматбойни олиб келиб. сиз, шу кишини хотири учун 300 сўм закалад ташлаб кетинг. Ўртоқларимни бир амаллаб, кўндириб олиб бораман...

Тўй эгаси, начора, тўйга 200 сўм ҳаржласа музикачиларга ҳам 200 сўм беришга мажбур. Чунки, тўй музикасиз ўтмайди-да. Бу ҳали ишнинг ҳолваси, бундан баттар томонлари ҳам бўлиб, бир қанча тўйлар музикасиз қолиб, уни ўтказувчи қанчадан-қанча таъна тошига йўлиққан. Чунки 200 сўм тўлаган тўйчидан кейин яна бир «ёғлиқ»роқ жой чиқиб қолади, у 200 сўм эмас, 300 сўм тўлайди. Албатта кейингисига борилади. 200 сўм тўлаган тўйчининг обрў-иззати, орзулари билан созандаларнинг нима иши бор? «Бечора» тўйчи кимга ҳам арз қилсин.

Ҳозирги кунда пионер саройлари, маданият уйларида турли-туман бадиий ҳаваскорлик тўгараклари мавжуд. Буларда фаол қатнашиб, мактабдан бўш вақтларини қувноқ ўтказувчи ёшлар жуда кўп. Бу жуда яхши. Лекин замахи кўпайиб кетган «саёқлар» қўли музикага келиб қолган ёшларимизни ўзларига эргаштириб, йўлдан оздирадилар. Уларни ишёқмасликка, текин томоқ излашга ўргатмоқдалар. Энг ёмони шундаки, улар классик ва ҳозирги шоирларимизнинг дурдона шеър ва куйларини истаганча бузиб куйламоқдалар.

Бир вақтлар областларда давлат филармонияси бўлимлари бўлиб, маълум халқ созандалари ҳисобда турарди. Уларнинг репертуарлари тез-тез текширилиб, концерт учун йўлланма берилардн. Тўй ва бошқа маъракалардан тушган маблағ умумий кассага ўтиб созандаларга маълум миқдорда ҳақ тўланарди.

Эндиликда бу бўлимлар тугатилиб, саёқ созандаларга кенг йўл очиб берилди.

Бундай бўлимлар қайта тузилса, текин пул кетидан қувувчиларга чек қўйган бўлардик.

Б. ОЛИМОВ,
пенсионер.
Бухоро области.

Экономикамизнинг муҳим масалалари

ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ ПЛАНЛАШТИРИШ ЙЎЛЛАРИ

Социализмнинг муҳим афзалликларидан бири шундаки, мамлакатнинг ишлаб чиқарувчи кучлари, халқ хўжалигининг барча тармоқлари, жами ижтимоий ишлаб чиқариш планли ва пропорционал равишда ривожлантириб борилади. Халқ хўжалигини планли ташкил қилиш ва бошқариш соҳасида СССРда, жумладан Совет Ўзбекистонида ҳам бой тажриба қўлга киритилган. Бироқ давлат планлаштириш комиссиялари томонидан тузилаётган жорий ва перспектив планлар халқ хўжалигининг оптимал равишда ҳар томонлама ва юқори суръатлар билан ривожланишини тўла таъмин этолмаётир. Чунки жамиятимиз ишлаб чиқарувчи кучларининг тўхтовсиз ўсиб бориши, фан ва замонавий техника тараққиёти, ижтимоий ишлаб чиқариш жараёнидаги иқтисодий алоқаларнинг беқиёс кенгайиши планлаштиришнинг илмий асосларини ва методларини янада такомиллаштиришни тақозо этмоқда. Айниқса, ҳозирги вақтда мамлакатимиз саноатида ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида янги иқтисодий ислоҳот амалга оширилаётган даврда планлаштиришнинг барча босқичлари ва соҳаларида қўлланилаётган методларини тобора мукаммаллаштириш зарур. Шунинг учун ҳам партиямиз XXIII съезди қарорларида ва КПСС Марказий Комитети сентябрь (1965 йил) Пленуми материалларида ижтимоий ишлаб чиқаришнинг иқтисодий самарадорлигини ошириш йўлларидан бири сифатида — халқ хўжалигини планлаштириш ва бошқаришни такомиллаштириш вазифаси қўйилган. Бу вазифа ниҳоятда катта ва мураккаб масаладир.

Халқ хўжалигини оптимал ривожлантириш планини ишлаб чиқиш ҳозирги вақтда реал ва амалга оширилиши мумкин бўлган проблемалардан биридир. Бундай дейишимизнинг асосида қуйидаги омиллар бор. Биринчиси, миллион-миллион ҳисобларни энг қисқа вақт ичида амалга оширишга қодир бўлган замонавий электрон ҳисоблаш техникасининг мавжудлиги бўлса, иккинчиси, энг мураккаб ҳоллардан ва йўллардан энг яхшисини, яъни оптимал йўлни танлаб олишни таъминловчи янги математик методларнинг яратилиб, амалда қўлланишидир.

Ҳозирги вақтда халқ хўжалигини планлаштиришни янги босқичга кўтариш учун, планлаштириш методларини янада такомиллаштириш учун, ниҳоят, халқ хўжалиги ривожланишининг оптимал планини ишлаб чиқиш учун энг аввало план тузувчи муассасаларнинг амалий фаолиятида электрон-ҳисоблаш техникасидан кенг қўлланишни таъминлаш зарур бўлса, сўнгра, планлаштиришнинг янги иқтисодий-математик методларини пайсалламасдан ишга солиш зарур. Шунинг билан бир қаторда, амалиётда қўлланиб келинаётган планлаштириш методларини, айниқса социалистик планлаштиришнинг асосий методи ҳисобланган — баланс методини кенг қўлланиш зарур.

Шу мақсадлар учун Ўзбекистон ССРда бир қанча тадбирлар амалга оширилмоқда. Жумладан, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий Статистика бошқармасида замонавий электрон-ҳисоблаш техникаси (Минск-22 маркали электрон-ҳисоблаш машиналари) билан қуролланган Республика ҳисоблаш маркази ишга туширилган. Ўзбекистон Давлат план комиссиясига қарашли ҳисоблаш маркази ишга туширилиш арафасида турибди ва ҳоказо. Шу нарсани алоҳида қайд этиш зарурки, 1968 йилнинг охиригача Ўзбекистонда биринчи марта ишлаб чиқилаётган халқ хўжалигининг тармоқлараро баланси тугалланиши керак. Бу баланс Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Иқтисод институти ва республика Марказий Статистика бошқармаси коллективлари томонидан ишлаб чиқилмоқда.

Тармоқлараро баланс Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ривожланишининг оптимал планини ишлаб чиқишда дастлабки қадамдир.

Тармоқлараро балансларнинг муҳим устунликларидан бири шундаки, ижтимоий ишлаб чиқариш халқ хўжалиги миқёсидагина планлаштирилиб қолмасдан, балки алоҳида тармоқлар бўйича ҳам планлаштирилади. Халқ хўжалиги бўйича ишлаб чиқилган иқтисодий кўрсаткичлар алоҳида тармоқларнинг кўрсаткичлари билан узвий равишда боғланган бўлади. Шу тариқа социалистик планлаштиришнинг асосий методи бўлган баланс методини амалда қўлланиш янги босқичга кўтарилади ва халқ хўжалик балансини ишлаб чиқиш учун кенг имконият туғилади.

Бу балансни ишлаб чиқишда қатор қийинчиликларни ва сунъий ғовларни босиб ўтишга тўғри келяпти. Энг аввало шуни айтиш зарурки, тармоқлараро балансни ишлаб чиқиш республикамизда биринчи марта амалга оширилаётганлиги туфайли айрим ташкилот ва муассаса раҳбарлари бу ишга ишончсизлик билан қарамоқдалар. Бунинг устига амалда қўлланиб келинаётган статистик ва ҳисобот рақамлари ҳамда бошқа маълумотлар тармоқлараро баланс талабларига тўла жавоб бермаётир. Шу сабабли кўп минглаб рақамларни саноат корхоналарининг 20 процентини, қурилиш ташкилотларининг 20 процентини, совхоз ва колхозларнинг 10 процентини ва бошқа тармоқларга қарашли ташкилотларнинг 5 процентини махсус кузатиш (танлаб ўрганиш) йўли билан тўплашга тўғри келяпти. Шу усулда тўпланган рақамларни мақсадга мувофиқлаштириш учун Республика Ҳисоблаш марказида минглаб олиш, қўшиш, кўпайтириш ва тақсимлаш ишларини бажаришга тўғри келяпти. Бу ҳол кўп куч ва вақтни талаб қилади. Бу қийинчиликларга қарамасдан Ўзбекистонда биринчи марта тузилаётган ҳисобот тармоқлараро баланси яқин вақт ичида бунёдга келади. Натижада халқ хўжалигини планлаштиришда иқтисодий математик методлардан кенг кўламда қўлланиш, электрон ҳисоблаш машиналарини амалда фойдаланиш учун катта имконият туғилади. Бу эса халқ хўжалигини оптимал тараққий эттириш планини ишлаб чиқишнинг ҳал қилувчи омилидир.

Тармоқлараро балансни ишлаб чиқишдан республикамизнинг барча министрликлари ва бошқармалари, хусусан Ўзбекистон ССР Давлат план комитети ва унинг ихтиёридаги нарх комитети, Молия министрлиги ва Моддий-техника таъминоти бош бошқармаси ниҳоятда манфаатдордирларки, бу ҳол уларни тармоқлараро балансни ишлаб чиқишда бевосита иштирок этишларини тақозо қилади.

А. АБДУҒАНИЕВ,
Иқтисод институтининг сектор мудири, иқтисод фанлари кандидати.

Тошкентдаги 11-қурилиш трестининг 1-бошқармаси бинокорлари шаҳримизни қайта тиклаш учун олиб борилаётган курашда ғайрат кўрсатмоқдалар. Улар шу кунларда В. И. Ленин номли майдонда 19 қаватли иморат қурилишини олиб бормоқдалар. Суратда: илғор пайвандчи С. Левчук ва Ф. Сарунин ўртоқлар. Улар смена топшириқларини 150-160 процент адо этишмоқда.

А. Тўраев фотоси.

● ● ●

ҚИШЛОҚ СОВЕТИ ВА КОММУНАЛ ХИЗМАТ

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАР ИШ ТАЖРИБАСИДАН

ПАРТИЯ XXIII съезди қарорлари ва КПСС Марказий Комитетининг «Қишлоқ ва посёлка Советлари ишини яхшилаш тўғрисида»ги 1967 йил 8 март қароридан кейин қишлоқ Советларининг хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлиги тобора кучаймоқда. Меҳнаткашларга коммунал-маиший хизмат кўрсатиш ҳам маҳаллий Советларнинг асосий вазифаларидан бири бўлиб қолмоқда.

Буни Бешкент қишлоқ Совети мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Қишлоқ Советининг ижроия комитети, унинг атрофига уюшган депутатлар аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш ишлари билан мунтазам шуғулланмоқдалар. Коммунал корхоналар ишига конкрет раҳбарлик қилмоқдалар, ободончилик, гўзалик ва озодалик тадбирларини ўтказиш ишига меҳнаткашларни кенг жалб этмоқда. Бунда ободончилик ва аҳолига коммунал маиший хизмат кўрсатиш доимий комиссияси аъзоларининг ҳиссаси катта.

Қишлоқ Совети территориясида 10 мингдан ошиқ, шу жумладан Қарши район маркази Бешкент посёлкасида 4000 га яқин аҳоли яшайди. Посёлка кун сайин кенгаймоқда ва қиёфаси ўзгармоқда. Кейинги йиллар ичида Навоий, Мичурин, Маяковский, Қурилиш, Абдулла Тўқай ва Ҳамза кўчалари барпо этилди. Навоий, Мичурин ва Ҳамза кўчалари электр нури билан ёритилди. 8 километрга яқин янги тротуар қурилди, 18 квартирали 4 та, 2 квартирали 11 та уй-жой бинолари қурилиб фойдаланишга топширилди. Посёлка хонадонларида Навоий электр энергиясидан баҳраманд бўлмаган биронта хонадон қолмади. Марказий кўчаларни кўкаламзорлаш соҳасида анча ишлар амалга оширилди. Ўтган 5 ой мобайнида ободончилик мақсадларига 24 минг сўм, коммунал уй-жойларни ремонт қилишга 26 минг сўм пул сарфланди. 1968 йил 1 апрелдан бошланган тозалик-озодалик 2 ойлигида кўп жойлар тозаланди.

Шунингдек, маъмурий территориямиздаги «Москва» колхози меҳнаткашлари учун ҳам коммунал-маиший хизмат кўрсатиш борасида бирмунча ишлар амалга оширилди ва амалга оширилмоқда. Бешкент, Потрон, Чороғил, Шайдулла қишлоқлари ёппасига электрлаштирилди. 3,5 километрли қишлоқ йўли барпо қилинди. Янгидан 500 ўринли ёзги кинотеатр биноси ва 11 та кўприк қурилди, йўл ва ариқ атрофларига 20 мингдан ошиқ ҳар хил ниҳоллар экилди. 18 гектарли янги боғ бунёд этилди, 6 та янги типдаги дала шийпони қурилди, 50 ўринли болалар яслиси учун янги бино ва колхозчи оилалари учун уй жой бинолари қурилиши давом этмоқда. 500 дан ортиқ хонадон, медицина пунктлари, мактаблар, фермалар, дала шийпонлари тўлиқ газлаштирилди.

Бу билан Бешкент қишлоқ Советида аҳолига коммунал хизмати кўрсатиш яхши экан, деган хулоса чиқмайди. Бу соҳада нуқсонлар ҳам бор. Посёлкадаги 13 та кўчада 24 километр тротуар қуриш керак, шундан бор-йўғи 6,5 километр тротуар қилиниб, 5 километрига асфальт етказилган, холос. Шу 13 кўчанинг 5 тасигина электрлаштирилган. Аҳоли сони кун сайин кўпаймоқда, ПМК-4, МСО, Жанубий коллектор ва бошқа ташкилотларга четдан ишчи кучлари келмоқда, бизда ҳозирнинг ўзида 100 га яқин хонадонга уй-жой етишмайди. Посёлкада 1935 йилларда эски типда қурилган кичкина ҳаммом бор, ҳозирги вақтда уни ҳаммом демаса ҳам бўлади. Ўтган йили халқ хўжалиги планида Қарши район марказида янги ҳаммом қуриш кўзда тутилган эди. Бу йил негадир, молия планидан тушиб қолди.

1968 бюджет йилида область коммунал хўжалиги бўлимининг маблағи ҳисобидан Абдулла Тўқай кўчаси тартибга келтирилиб, асфальт ётқизилиши кўрсатилган эди. Бунинг учун 19 минг сўм пул сарфлаш планлаштирилган эди. Афсуски, бу иш ҳали бошлангани йўқ.

Посёлка аҳолисини водопровод суви билан таъминлашга келганда, аҳвол янада ёмон. Водопровод қурила бошлаганига 10 йилдан ошди, бу масала ҳозиргача узил-кесил ҳал этилгани йўқ. Бозор, Равот ва Пушкин маҳаллалари водопроводлаштирилган эмас. 1968 йилда водопровод тармоғи 4 километр кенгайиши керак, бунинг учун етарли миқдорда маблағ бор. Йил бошида 1,5 километр масофада иш бошланди. Қарши шаҳар водоканали бошқармаси бошлиғи ўртоқ Козлов ва 19-трестнинг қурилиш ташкилотлари негадир ишни ниҳоясига етказмай ташлаб кетди. Бу тўғрида қизиқ бир фактни келтириш жуда ўринли бўлади. Ўтган йили Бешкент водопроводи қошида 47 минг сўм пул сарфланиб, 30 минг куб сув кетадиган 2 та ҳовуз қурилди. Қарши шаҳар водоканали ва лойиҳа ташкилотларининг ёмон ишлашлари ва топширилган вазифага масъулиятсизлик билан қарашлари натижасида пул бутунлай зое кетди.

Бешкент қишлоқ Совети ижроия комитети, унинг депутатлари партия ташкилотлари раҳбарлигида аҳолига коммунал-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш борасида бундан буён ҳам самарали меҳнат қиладилар, бу соҳада йўл қўйилган камчиликларни тугатиш учун зарур тадбирларни амалга оширадилар.

О. ОЧИЛОВ,
Бешкент қишлоқ Совети ижроия комитетининг раиси.

РАЦИОНАЛИЗАТОР

Термизда ажойиб янгилик вужудга келди. Темир йўл дистанциясининг рационализаторлар группаси янги текисловчи мослама ишладилар. Мотовоз тортиб борувчи тўрт қўшалоқ тележкаларнинг ёнига қайтарма қайчи ўрнатилган. Тележка юриб бораётганида шу қайчилар темир йўл заминининг қиялигини текислаб боради. Иш тез ва сифатли бажарилади. Бир километр масофадаги темир балластини қўлда текислаш учун ишчилар бригадаси 10-15 кун ишлаши керак эди. Термизликларнинг текисловчи мосламаси эса бу ишни бир соатда бажаради.

Рационализаторлар тайёрлаган механизм синовдан муваффақиятли ўтди. Мутахассисларнинг маълумотларига кўра, бу янгиликни жорий этишдан олинадиган иқтисодий самара йилига 25 минг сўмни ташкил қилади.

Ремонтчи ишчилар ота-бола Михаил Иванович ва Александр Михайлович Поповкинлар, прораб И. М. Складчиков ва йўл дистанцияси бошлиғи В. Г. Ким таклиф авторларидир.

Тошкентдаги подшипник заводида пешқадамлар сафи кенгайиб бормоқда. Суратда: илғор сараловчи Т. Бурцева (чапда) ва Н. Екимцева ўртоқлар. Улар ғайрат билан ишлаб, смена топшириқларини 120-130 процентдан адо этишмоқда.

А. Тўраев фотоси.

ЯНГИ СТАДИОН

НУКУС, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Бу ерда 10 минг томошабинга мўлжалланган «Спартак» стадиони қурилиши бошланди. «Спартак» стадионини 166-қурилиш трести инженер-техниклари ва қурувчилари қуришяпти. Стадион Октябрь байрамигача битказилиб, фойдаланишга топширилади.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

ҚАМАШИ ЯНГИЛИКЛАРИ

ШИЙПОНДА ОЙНАИ ЖАҲОН

Ленин номли колхозда 21 типовой дала шийпони бор. Ҳамма шийпонлар радиолаштирилган. Колхознинг Мейлиев бошлиқ бригада аъзолари шийпонда телевизор орқали Тошкент ва Москва эшиттиришларини томоша қилмоқдалар.

БЕТОН ЗАВОДИ

Чимқўрғон сув омбори тўғони яна кўтарилади. Шу туфайли бу ерда янги бетон заводи қуриб ишга туширилди.

Л. РАҲИМОВ.

ДАМ ОЛИШ ЗОНАСИ

Хўжаобод районидаги «Ширмонбулоқ», «Илғор», Бобир номли колхозлар Чилустин тоғи ёнбағирларида дам олиш зоналари ташкил қила бошладилар. «Ширмонбулоқ» колхози тоғ устида 30 гектар боғ барпо қилди. Тоғдаги боғда дам олиш уйи очилди.

А. ҚУРОНБОЕВ.

МАТЕРИАЛЛАРИМИЗ ИЗИДАН

МАГАЗИНДАГИ ЭГРИ ҚЎЛЛАР

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети савдо бошқармаси хабар қилади:

«Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил 1 июнь сонида босилган юқоридаги сарлавҳали фельетон юзасидан ўтказилган текшириш якунини хабар қиламиз: Фельетонда Чилонзор район пишчеторгига қарашли айрим магазинларнинг ходимлари эгри йўлга кириб харидорлар ҳақига хиёнат қилаётгани камёб молларни оширилган нархда пуллаётганини очиб ташланган эди. Текширишда келтирилган фактларнинг ҳаммаси тўла тасдиқланди. Маданий савдо қоидаларини қўпол равишда бузган, шахсий бойлик орттиришга уринган савдо ходимларига қаттиқ маъмурий чора кўрилди. 43-магазин сотувчиси С. Отамуҳаммедова вазифасидан бўшатилди. Магазин мудири Султонов олти ойлик муддат билан сотувчиликка тушуриб қўйилди. Шундай камчиликка йўл қўйган Ленин район пишчеторгига қарашли 5-магазин сотувчиси Ярославцевага қаттиқ виговор берилди, магазин мудирига ҳам маъмурий чора кўрилди. Фельетон савдо ходимларининг йиғилишларида муҳокама қилиниб, камчиликларни такрорламасликка қаратилган тадбирлар белгиланди.

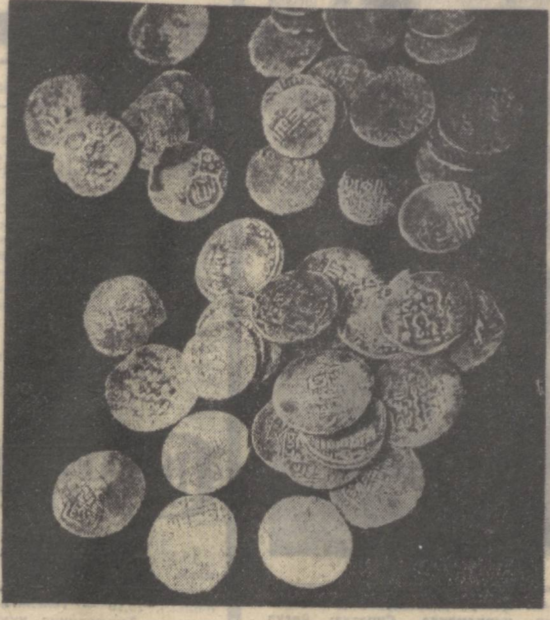

Сурхондарё область тарихўлкашунослик музейи яна бир нодир топилма билан бойитилди. «Октябрь 40 йиллиги» колхозида яшовчи ўқитувчи Рашид Камолиддинов темурийлар даврида зарб қилинган 150 та кумуш тангани музейга топширди. Р. Камолиддинов бу тангаларни ўз уйи яқинидаги ариқни ковлаш пайтида топиб олган эди. Археологларнинг аниқлашича, улар Эрон, Эрон Озарбайжони ва Закавказьеда зарб қилинган экан.

СУРАТЛАРДА: кумуш тангалар (чапда) ва музейнинг илмий ходимлари Д. Сидорова ва В. Козловскийлар топилмани текшириб кўрмоқдалар.

Н. Ключнев фотоси.

(ЎзТАГ фотохроникаси).

ЯХШИ ОДАМЛАР

КАСБГА МЕҲР

Бу тантана унчалик катта бўлмаса ҳам Йўлдош ака ҳаётида унутилмас бўлди.

— Азиз Йўлдош Мақсумович,— деди нашриёт партия ташкилотининг секретари Тожибой ака Исҳоқов унга беқасам тўн кийдирар экан, — олтмиш ёшингизда яна навқирон йигитга айландингиз қўйдингиз, қутлуғ бўлсин энди...

Йўлдош ака майин жилмайди: «навқирон йигит...».

Партком рост гапни айтди. Йўлдош ака бугун олтмиш ёшини нишонлашаётган бўлса ҳам бунга ишонгиси келмайди, чунки ҳали тетик, навқирон йигитдай...

— Ҳа, меҳнат қаритмасакан одамни,— ўйларди Йўлдош ака. Ахир ҳарф терувчи бўлиб ишга кирганида ҳам навқирон йигит эди у

Йўлдош ака жуда яхши эслайди. 1929 йилнинг 3 августида у биринчи марта жимжимадор араб шрифтини бир-бирига улай бошлади. Ўшанда у Эскижувадаги ФЗУ матбаа мактабида ўқирди. Ўша кундан бошлаб «Қизил юлдуз» ҳарбий босмахона Йўлдош ака учун энг қадрдон жой бўлиб қолди. Ҳарфлар қўлда терилар, бир саҳифани тўлдириш учун минг-минглаб ҳарфни топиб, жой-жойига қўйиб чиқишга тўғри келарди. Йўлдош ака бу касбни жон-дилидан севиб қолди. Цехда одамлар етишмас, шунинг учун ҳарф териб бўлгач, корректурасини ҳам ўқишга тўғри келарди.

Уруш йиллари «Қизил Юлдуз» босмахонасида ишлар яна ҳам кўпайиб кетди. Бу ерда русча ва ўзбекчадан ташқари туркман, татар, тожик, қорақалпоқ тилларида газеталар чиқариларди. Баъзан сурункасига уч-тўрт суткалаб босмахонанинг ўзида қолиб ишлашга тўғри келарди. Ана шундай дамларда Йўлдош ака сира нолимас, ўз касбининг машаққатидан лаззатланарди

Оғир кунлар орқада қолди. Мутахассислар етишмас, Йўлдош акани ҳали у босмахонага, ҳали бу босмахонага ишга чақиришарди. У 1946 йилнинг апрелидан Ўзбекистон Фанлар академияси араб алифбосида чиқараётган китобларга ҳарф терувчи, 1950 йилдан эса Ўзбекистон Маориф министрлиги босмахонасида корректор бўлиб ишлади. Бу ерда у маҳаллий комитет раиси, қўл билан ҳарф териш цехининг бошлиғи вазифаларини бажарди.

Бир куни уни марказий газеталар бирлашган нашриётига чақириб қолишди. Йўлдош аканинг ўзига қадрдон бўлиб қолган цехдан, ҳамкасбларидан ажралгиси келмасди. Лекин уни ҳолжонига қўйишмади. Нашриёт директори Василий Федорович Архангельскийнинг ўзи телефон қилди.

— Тушунсанг-чи, Йўлдош Мақсумович, биз уйғур тилида китоб чиқараётибмиз. Корректура ўқийдиган одам йўқ. Агар ўзинг қўллаб юбормасанг аҳволимиз жуда танг...

Йўлдош ака Саидов унинг сўзини ерда қолдирмади ва шундан бошлаб меҳнат фаолиятини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бирлашган нашриёти босмахонаси билан боғлади.

У ўшанда 30 босма қоғозлик «Бэла» китобини бирорта хатосиз чиқаргани учун 500 сўм пул мукофоти олиб, дам олиш уйига ҳам бориб келди

Йўлдош акани 1964 йилда 6-разряд билан қўл набори цехига ўтказилди. Мана, бугун унинг 60 йиллик тўйи нишонланаётган экан у ҳамон шу цехда ҳарф терувчи бўлиб меҳнат қиляпти.

Ахир шунчалар иззату икром, ҳукуматимиз томонидан бир неча бор тақдирланганлиги, унинг меҳнати туфайли эмасми? 1930 йилда маҳаллада махсус курс очиб, аҳолига лотин алифбосини ўргатгани туфайли эмасми? Паранжига қарши «Ҳужум» кампаниясида фаол қатнашгани, маҳалла кишиларини шаҳар ободончилиги учун сафарбар этишда активлик кўрсатгани учун эмасми?

Ҳа, ҳаммаси меҳнат туфайли, касбига меҳри туфайли. Йўлдош ака Саидов ҳозир маҳаллий аҳамиятга эга бўлган шахсий пенсионер. Ўн фарзанди, етти набираси бор Турмуш ўртоғи Ҳадича опа олий маълумотли, «Қаҳрамон она». Минглаб совет оилалари қатори бахтиёр, меҳр-оқибатли оила бу 3 августда Йўлдош аканинг меҳнат фаолияти бошланганига қирқ йил тўлади У ҳамон меҳнат қучоғида жавлон уряпти, ҳарф териб, газеталарни безаяпти.

Ф. ШОҲИСМОИЛОВ.

Осиё ва Африка ёзувчиларининг анжумани олдидан

ОЗОДЛИК ЖАРЧИСИ

Жаҳон адабиётидаги социалистик реализмнинг асосчиси, буюк санъаткор Горькийнинг ижоди бепоён Россия тупроғида яшовчи халқларнинг қудратли озодлик ҳаракати авж олиб кетган бир даврда равнақ топди. Улуғ Октябрь революциясининг «бўрон қуши»си бўлган Максим Горькийнинг ижоди Ғарб ва Шарқ адабиётига зўр таъсир кўргазди ва кўргазмоқда. Дунёда Горькийнинг асарлари таржима қилинмаган бирорта тил йўқ, деса бўлади. Горький таржима қилинган асарларининг сони жиҳатдан дунёда Лев Толстойдан кейин иккинчи ўринда туради. Унинг 102 номдаги асарлари дунё халқларининг тилларига таржима қилинган. Буюк инсонпарвар Горькийнинг асарлари неча асрлар мобайнида чет эл империалистлари зулми остида эзилиб келган хорижий Шарқ мамлакатларида ҳам ғоят машҳуру маъруф бўлиб кетган.

Миср, Сурия, Ливан, Эрон, Ҳиндистон, Япония, Ҳинди-Хитой Марокаш, Жазоир ва яна қатор Шарқ мамлакатларида Горькийнинг эзилган халқларга нисбатан меҳру муҳаббат билан суғорилган асарлари ниҳоят қадрланиб келинади. Чунки буюк адибнинг юрак қони билан ёзилган жўшқин сатрлар фақиру ҳақир ва мазлумларнинг дилида умид чироғини ёқар, уларни ўз ҳақ-ҳуқуқлари учун актив курашга чорлар, озодликни севишга ўргатарди.

Ҳиндистонда жафокаш ватанпарварларнинг озодлик ва мустақиллик учун кураши айни кучайган бир пайтда ҳиндий тилида чиқадиган «Сарасватий» журналида «Ватан қурбонгоҳига» ҳикояси босилди. Мазкур асарда ватанига хиёнат қилган фарзандини қатл этган, кейин ўзини ўлдирган она ҳақида ҳикоя қилинади. Аслида Горькийнинг қаламига мансуб бўлган бу ҳикоя замон ва маконга ҳамоҳанг бўлиб янграган эди. Бинобарин, Горькийнинг бу асари инглиз империалистларига қарши курашда ҳинд ватанпарварларига ёрдам берди. Унинг асарлари Ҳиндистондаги кўп миллий тилларга таржима қилинди. Эрк ва озодлик куйчиси Максим Горький мазлум ҳиндлар билан уларнинг ўз она тилида сўзлаша олди. Уларда, Горькийнинг қаҳрамонлари қонларини зулукдай сўраётган золимларни эзиб ташлаб озодликка чиққан эканлар, нега энди биз ҳам улардан ибрат олмас эканмиз, деган фикр пайдо бўлади. Шу сабабдан ўз ватанларини озод қилишга астойдил киришган ҳиндиларда умуман рус адабиёти ва хусусан Горькийга қизиқиш жуда кучли эди.

Турган гапки, ҳиндиларни рус ва совет адабиёти беҳад қизиқтиради. Жумладан, урду тилида ижод қиладиган адиб Ахтар Ҳусайн Роепурий «Урду» журналининг 1935 йилги сонида эълон қилинган мақоласида совет адабиётининг тараққиётини анчагина муфассал тасвирлаб берган. А. Ҳ. Роепурий совет адабиётининг тараққиётида Максим Горькийнинг ўйнаган катта ролини алоҳида қайд қилиб ўтган.

Ўша йили «Оламгир» журналининг рус адабиётига бағишланган махсус сони босилиб чиқди. Рус адабиётининг йирик намояндалари ҳақидаги бир неча мақолаларни ёш ёзувчи Саодат Ҳасан Минто ёзган эди. У, айниқса Максим Горькийнинг ижоди ва шахсиятидан қаттиқ таъсирланган эди. С. Ҳ. Минтонинг «Машғулот», «Майпараст», «Йўл ёқасида», «Ўн рупия» ҳикояларида Горькийнинг таъсири бемалол сезилиб турибди. Жумладан, у ўзининг «Майпараст» ҳикоясига Горькийнинг қуйидаги сўзларини эпиграф қилиб олган: «Қўрқоқлар ботқоқликдаги дарахтлар каби чириб ёта берадилар. Бизлар довюрак бўлишимиз керак».

Ҳикоя Ҳиндистон халқларининг миллий озодлик ҳаракатига бағишланган. Горькийнинг мазкур асар тепасидаги оташин сўзлари бамисоли ҳикоянинг байроғига айланиб, ҳинд ватанпарварларини инглиз мустамлакачиларига қарши курашга чорлайди. Максим Горькийнинг жўшқин нидоси эрксевар ҳиндларга узоқ Ҳиндистон сарзаминида озодлик душманларига қарши курашида зўр мадад берарди.

Атоқли ҳинд ёзувчиси Мулк Раж Ананд ҳам С. Ҳ. Минто каби Максим Горькийнинг беназир ижоди ва шахсиятидан ғоят мутаассир бўлган. Бу ҳақда унинг ўзи шундай деб ёзади: «Мен ёш йигит эдим. Ўшанда бир дўстим менга «Собиқ одамлар» китобини берди. Кейинчалик бу дўстим империалистларга қарши курашда ҳалок бўлди. Менга Горькийни таништирганини учун ундан то абад миннатдорман. Буюк рус ёзувчиси яратган таъсирчан образлар ҳамиша менинг қалбимда яшаяжак».

Дарҳақиқат, рус совет адабиётининг йирик намояндаси Максим Горькийга ҳиндиларнинг ихлоси жуда баланд эди. Илғор рус адабиётига халқчиллик, инсонпарварлик, ҳаётни маҳорат билан ҳаққоний тасвирлаш каби хусусиятлар мансуб бўлиб, бу адабиёт юксак ахлоқий ва социал ғояларни ифода қиларди. Ҳиндилар ана шунинг учун ҳам рус адабиётига қойил қолардилар.

1958 йилда Деҳлида нашр этилган «Шоҳроҳ» журналининг февраль сони Достоевскийнинг «Камбағал одамлар» асари билан бошланган. Ундан кейин Горькийнинг «Эр-хотин Орловлар»и берилган. Бундан ташқари, Тургеневнинг «Рудин» ва Гоголнинг «Нева проспекти», учта машҳур ғарб ёзувчиси ва саккиз Ҳиндистон ёзувчисининг асарлари урду китобхонларига ҳавола қилинган. Журналнинг биринчи мақсади китобхонларни жаҳон адабиёти билан таништириш бўлса, иккинчи мақсади мазкур асарларни урду тилида ижод қилувчи ёзувчиларга намуна сифатида тақдим қилиш эди. Горькийнинг асарига таржима жараёнида «Эй ғами даврон» деб ном берилган. Бошқа ёзувчиларга нисбатан Горькийга алоҳида диққат-эътибор берилганлиги сезилиб турибди. «Эй ғами даврон»дан олдин берилган кичик бир дебочада (79-бет) муаллифнинг шаънига қуйидаги илиқ гаплар айтилган:

...«Горький на фақат йирик реалист балки ҳаётнинг буюк муаллими эди... У ҳаётнинг шундай дилрабо нақшу нигорларини чизганки, то букунгача жаҳон реалист-ёзувчилари улардан мутаассир бўлиб келадилар. Адиблар унинг асарларидаги маърифат нуридан баҳраманд бўладилар... Горький халқнинг инқилобий курашини шундай жозиба билан тасвирлаганки, бу тасвирлар то шу дамгача бошқалар учун бамисоли машъал бўлиб келади...».

Ўша журналнинг 178-бетида «Она» романининг босилиб чиққанлиги муносабати билан кичик бир ахборот берилган. Максим Горькийнинг «Она» романи революцион кучлар буюк курашининг достонидир, дейилади унда.

Рус ишчилар синфининг инқилобий кураши маҳорат билан тасвирланган буюк санъаткорнинг «Она» романи Ҳиндистонда ниҳоят шуҳрат қозонган. «Она» 1926 йилда биринчи бор бенгал тилига таржима қилинди ва нашр этилди. Бу ўлмас асар Ҳиндистондаги бошқа тилларда ҳам бир неча марталаб босилиб чиқди. Ҳинд пешқадам зиёлилари бу романнинг Ҳиндистон халқлари адабиёти ва революцион ҳаракатига таъсирини эътироф қиладилар.

«Она» романи шу кунларда Ҳиндистонда севиб ўқиладиган китоблардан бири бўлиб қолди. Жумладан, у ҳинд китобхонларига ҳам беҳиҳоя мақбул. Ҳиндий адабиётининг кўзга кўринган намояндаларидан бири Вирендар Трипатҳий бу ҳақда шундай деб ёзади: «Рус романи «Она»ни ўқимаган ҳинд китобхони жуда кам қолган бўлса керак. «Она» шундай бир даврнинг ҳужжатидирки, у омманинг куч-қудрати ва ахлоқнинг юксалиши учун борган сари ғайрат ва шижоат бахш этади».

Горький жаҳон адабиётида биринчи бўлиб «тарих локомотивлари — революциялар»ни юргизувчи куч ишчилар образини яратган (машинист Нил, Павел Власов). Ҳиндистон халқлари адабиётига ҳам ишчилар образининг кириб келиши Горький асарларининг баракали таъсирида рўй берди. Маратҳ адабиётида ишчи образи Аннабҳау Сатҳе ва Рангҳунатҳ Вамал Дигҳе, урду адабиётида Кришан Чандар ва Аҳмад Аббос, ҳиндий адабиётида Яшпалнинг асарларида намоён бўлмоқда.

Горький асарларини Ҳиндистонда бунчалик машҳур қилган нарса унинг гуманизми эди, Лекин бу мазлумларнинг аянч аҳволига оҳ-воҳ урадиган, кўз ёши қиладиган гуманизм эмас, балки забунҳол ва абгор инсонларнинг мажруҳ дилларига малҳам босадиган, уларда ўз кучларига зўр ишонч пайдо қиладиган гуманизм эди.

Шунинг учун ҳам тараққийпарвар ҳинд шоир ва ёзувчилари Горькийни ўзларига буюк устод деб биладилар, ундан озодлик, эрк ва демократия учун курашиш йўлларини ўрганадилар.

«Миллионлаб одамлар Горький каби азоб чекдилар, у эса ўша миллионлаб инсонларнинг овози эди, — дейди улуғ Бангдошимиз Горький ҳақида атоқли ҳинд шоираси Сарожиний Найду. — Унинг санъати ва даҳоси дунёнинг ҳар бир мамлакатида озодлик учун курашган миллионлаб заҳматкашларнинг қалбига озодлик бахш этди».

З. АШУРБОЕВ.

Пойтахтимиз МЕҲМОНЛАРИ

Мана бир неча кундирки, Тошкент шаҳрида ва областнинг турли район ва қишлоқларида шўх, жозибали украин куй-қўшиқлари жаранглмоқда — Херсондаги ёшлар эстрадаси коллективи санъат шинавандаси бўлган халқимизга маданий хизмат кўрсатаётир.

Рассом Н. Меломед херсонлик санъаткорлардан бир нечасининг расмини чизди. Сиз (чапдан ўнгга) украин қўшиқларининг таниқли ижрочилари солистлар Татьяна Русанова, Анатолий Богдан ҳамда Эдуард Капилевичларни кўриб турибсиз.

ШАҲАР ВА ҚИШЛОҚЛАРИМИЗ ОЗОДА БЎЛСИН.

ИССИҚ КУНЛАРДА...

Ҳозир — ёз. Мева-чевалар ғарқ пишяпти. Бозорлар, дўконлар ёз неъматларига тўлиб-тошган. Лекин бу тўкин-сочинлик, пишиқчиликнинг яна бир томони бор. Аҳоли яшайдиган ҳамма жойларда, айниқса ёз ойларида санитария-гигиена қоидаларига қатъий риоя қилинмаса, турли хил ошқозон-ичак касалликлари кўпайиб кетиши маълум. Шунинг учун ҳам ҳар йили кўкламда республикамиз бўйича озодалик ва саломатлик ойлиги бошланиб, у бутун ёз бўйи давом этади. Бу давр ичида тегишли ташкилотлар, биринчи галда республика Соғлиқни сақлаш министрлиги қатор оператив тадбирлар белгилаб, жойлардаги санитария-гигиена ишлари устидан назорат ўрнатади, уларни ташкил этади.

Мухбиримиз Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари П. И. ЧИЧЕНИНга бир неча савол билан мурожаат этиб, шу борада қилинаётган ишлар ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди.

— Нима учун ёз ойларида ошқозон-ичак касалликлари бошқа фасллардагига қараганда кўпроқ учрайди?

— Буниг сабаби оддийгина. Чиндан ҳам иссиқ иқлимли жойларда ёз ойларида ошқозон-ичак касалликлари нисбатан кўпаяди. Бу энг аввало овқатланиш режимининг ўзгариши билан характерланади. Маълумки, мева ва сабзавотларда шундай тўқималар борки, улар ҳазм органлари фаолиятини ўзгартириб юборади, шунинг учун ҳам мева-чеваларни меъёридан ортиқ истеъмол қилиш ярамайди. Ўз-ўзидан маълумки, ёз ойларида сув кўп ичилади. Баъзи кишилар сувнинг тоза-нотозалигини суриштирмай ичаверадилар. Натижада ифлос сувдаги микроб биринчи галда ҳазм органларини ишдан чиқаради. Ёз ойларида озиқ-овқатларнинг тез бузилишини ҳам айтиб ўтиш лозим. Ана шу бузилган таомларни истеъмол қилиш ҳам ошқозон-ичак касалликларига сабаб бўлади. Одатда иссиқ кунларда тўкин-сочинлик бўлгани учун турли хил мева ва сабзавотларнинг чикиндилари ҳам кўпаяди. Натижада қўйиб берса, улар микроб ташувчи пашшаларнинг уясига айланади.

— Бунинг олдини олиш учун қандай чоралар кўрилаётир?

— Энг аввало шуни айтиш керакки, баъзи кишилар озодалик ва саломатлик ҳақида қайғуришни фақат медицина ходимларининг вазифаси деб қарайдилар. Бу нотўғри. Бир мисол келтирай. Ўзбек халқининг илгаридан давом этиб келаётган яхши бир анъанаси бор. Ҳовли-жойларни, маҳалла-гузарларни озода сақлашда, гулзорлар яратишда деярли ҳамма баббаравар қатнашади. Бу ишни сен қил, бу ишни мен қилай деб ўтиришмайди. Хуллас, гап шундаки, жамоат жойларининг озодалигига ҳамма жавобгар, бу ишга ҳамма жон куйдиради. Нега энди мана шу яхши традицияни ҳамма жойда давом эттириш мумкин эмас?

Модомики, тозалик — соғлик, саломатликнинг гарови экан, бас, бу ишга ҳамма бир ёқадан бош чиқариб киришиши керак. Коммунал хўжалик ташкилотларидан тортиб, ҳамма муассаса ва корхоналар, колхоз ва совхозлар — астойдил жон куйдиришлари зарур. Кўп жойларда шундай қилиняпти ҳам. Наманган, Термиз ва бошқа кўпгина шаҳарлар ҳамда қишлоқларнинг озодалигини кўриб кишининг ҳаваси келади. Бунинг сабабини узоқдан қидириб юрмаслик керак. Сабаби битта. У ҳам бўлса—ўша ерлардаги партия, совет ташкилотларининг активлигида, уларнинг санэпидстанция ходимлари ва бутун жамоатчиликка бу соҳада кўрсатаётган амалий ёрдамларидадир.

Ҳар йили биз озодалик ва саломатлик ойликларини ўтказяпмиз. Бу тадбирни мавсумий нарса деб тушунмаслик керак. Бунга биз медицина ходимларининг жуда катта армиясини сафарбар этяпмиз. Бу йил ўн мингдан ортиқ студентларни ҳам мана шу тадбирга жалб этдик. Улар ҳовлиларнинг, уй-жойларнинг, корхоналарнинг санитария аҳволини назорат қиладилар. Аҳоли ўртасида санитария-гигиенанинг аҳамияти тўғрисида суҳбатлар ўтказадилар. Айни пайтда улар беморларни ҳам аниқлайдилар. Бундан ташқари, ҳамма областларга министрликнинг вакиллари, йирик медик олимлар юборилган. Бу тадбирлар шубҳасиз яхши натижалар бермоқда. Масалан, Сурхондарё областида яхши бир ташаббус бошланди. Санэпидстанцияга депутатлар, уй бошқарувчилари ҳамда жамоат тартибини сақлаш системасининг ўша жойлардаги вакиллари йиғилишиб у ёки бу масалани биргаликда ҳал қиладилар. Бу усул ишни тез, оператив ҳал этишда қўл келяпти. Бу ўринда, айниқса Денов, Термиз районларининг тажрибаси ибратлидир.

— Редакцияга баъзи жойларда тозаликка риоя қилинмаётгани, бу—сиҳат-саломатликка салбий таъсир қилаётгани ҳақида шикоят хатлари келяпти. Бунга нима дейсиз?

— Биз юқорида фақат ижобий ишларимиз хусусида гапирдик. Лекин, очиғини айтиш керак, ҳали санитария-гигиена озодагарчилик соҳасида камчиликларимиз кўп. Масалан, Тошкентимизнинг ўзини олайлик. Пойтахтимизда санитария-гигиена ишлари аҳоли талаблари даражасида эмас. Кўп жойларга машиналар вақтида бормай, ахлатлар уйилиб ётади. Бундай ҳодисани айниқса Октябрь, Киров, Куйбишев районларида учратиш мумкин. «Автодормехбаза»даги баъзи ўртоқлар ахлат ташийдиган машиналарнинг етишмаслигидан шикоят қиладилар Ваҳолонки, ҳозир улар ихтиёрида 440 та ана шундай машина бор. Октябрь, Куйбишев районларида олиб борилган текширишлар шуни кўрсатдики, ахлат ташийдиган машиналарнинг кўпи бир кунда тўрт марта ўрнига, атиги бир мартадан қатнамоқда.

Фаррошларнинг иши устидан ҳам етарли назорат ўрнатилмаган. Улар кўчаларни кўпинча кундуз кунлари ёки кишилар айни ишга кетаётган пайтда сув сепмай чангитиб супирадилар. Бу шунчаки қараганда арзимаган нарсага ўхшайди-ю, лекин унинг оқибати ҳақида сал чуқурроқ бош қотириб кўрайлик-чи... Шаҳар автоинспекциясига ҳам эътирозимиз катта. Турли қурилиш материаллари, айниқса тупроқ ортилган машиналар серқатнов марказий кўчалардан юриб, шаҳарни ифлослантиряпти. Ваҳолонки, тегишли партия ва совет ташкилотларининг бундай ўзбошимчаликни ман этувчи махсус қарорлари ҳам чиққан.

Тошкентдаги айрим ишлаб чиқариш корхоналарининг раҳбарлари санитария-гигиена ҳақида мутлақо бош қотирмайдилар. Масалан, «Главташкентстрой»га қарашли 8-темир-бетон буюмлари заводини олайлик. Завод территорияси ниҳоятда ифлос, ишчиларга яхши шароит яратиб берилмаган. Шундай катта заводда ҳалигача водопровод йўқ. Мана шу камчиликларни йўқотиш ўрнига, завод раҳбарлари у ердаги санэпидстанция бўлимини беркитишга уриняптилар. Шаҳар ҳавосини, озодалигини бузаётган яна бошқа корхоналар ҳам бор. 1-авторемонт заводи, асфальт-бетон заводи, 1-пахта заводи, карборунд заводи ана шулар жумласидандир.

Хуллас, ҳаммамиз шу шаҳар осмони остида яшаймиз, ишлаймиз, ижод қиламиз. Шунинг учун ҳам битта муассасанинг беларволиги туфайли қаровсиз қолган жой ҳамманинг таъбини бузади. Ана шундай бўлмаслиги учун бу соҳада ҳамма бир тан-бир жон бўлиб иш олиб бориши керак. Айниқса, республика Коммунал хўжалик ва Савдо министрликлари, «Ўзбекбирлашув» ташкилоти ва Тошкент шаҳар ижроия комитети пойтахтимизнинг озодалиги учун алоҳида жонбозлик кўрсатишлари зарур. Биз медиклар эса аҳоли саломатлиги йўлида курашишдек жонажон ишимизга, бундан буён ҳам бор кучимизни сарфлаймиз.

футбол „ПАХТАКОР“ ЧОРАК ФИНАЛДА

Кубок мусобақаларининг қоидаси жуда қаттиқ — ютқазган команда ўйиндан чиқиб кетаверади, дуранг натижа ҳисобга олинмайди. Агар ўйин дуранг натижа билан тугаса 30 минут қўшимча вақт берилади. Унда ҳам ғолиб аниқланмаса, эртасига қайтарма ўйин ўтказилади.

Кубок ўйинларида командалар классларидан қатъи назар тенг ҳуқуққа эга бўладилар. Шунинг учун бу мусобақаларда ҳар хил кутилмаган ҳодисалар рўй бериши, ўз даражаси ва мавқеи жиҳатдан паст бўлган команда олий лиганинг энг баобрў командасини ютиб қўйиши мумкин.

Ўтган куни мамлакатимизнинг 8 шаҳрида нимчорак финалга чиққан 16 команданинг мусобақалари бўлиб ўтди. 7 шаҳарда ғолиблар аниқланди: «Шахтёр» ўз майдонида мамлакат чемпиони — киевлик динамочиларни 1:0 ҳисобида енгди, Свердловск шаҳрида тбилисилик динамочилар «Уралмаш»га худди шу ҳисобда ютқазиб қўйдилар. Минск динамочилари «Заря»ни қабул қилиб, 0:2 ҳисобида таслим бўлдилар. «Нефтчи» Ашхободнинг «Строитель» командасини 3:0 ҳисобида мағлубиятга учратди. 1967 йилги кубок эгасининг ҳам омади келмади: Москва динамочилари Олмаотада 2:1 ҳисобида «Кайрат»дан мағлубиятга учрадилар. СКА (Киев) — «Кузбасс» (Кемерово) командаларининг беллашуви 5:2 ҳисобида якунланди. Фақат Москвадаги учрашувдагина ғолиб аниқланмади. «Зангори экран» орқали Лужникидаги В. И. Ленин номли стадиондан олиб кўрсатилган бу ажойиб учрашувда майдон эгалари ҳисобланган торпедочилар 2:0 ҳисобида олдинда бораётган эдилар. Мағлубият хавфи ЦСКА футболчиларини бутун имкониятларни ишга солишга мажбур қилди. Улар икки ўйинчиларини алмаштириб, активроқ ҳаракат қила бошладилар ва ҳисобни тенглаштиришга муваффақ бўлдилар. Қўшимча берилган 30 минутда торпедочилар ҳам икки ўйинчиларини алмаштирганларига қарамай, ҳисоб 2:2 лигича қолди. Лекин газетхон бу сатрларни ўқиётганда унга бу мусобақа ғолиби ҳам маълум бўлади. Кечаги қайтарма учрашув жуда кеч тамом бўлганлиги учун натижасини газетада хабар қилишнинг имконияти бўлмади.

Энди «Пахтакор» — «Сокол» учрашуви ҳақидаги айрим мулоҳазаларга ўтайлик. Сафардаги муваффақиятсизликлардан қаҳли равишда ранжиган ишқибозлар, гарчи бир ойга яқин командани кўрмаган бўлсалар ҳам, кубок ўйинига кўпам ошиқмадилар. Трибуналар ҳам деярли бўм-бўш эди. Шундай бўлишига қарамай, «Балки кубок ўйинларида ўзини оқлар» деган умид билан стадионга тўпланган муҳлислар бу сафар ҳам учрашувдан унчалик қаноат ҳосил қилмадилар.

Саратовдан келган меҳмонлар, гарчи иккинчи лига командаси бўлсалар ҳам, кубок ўйинларидаги муваффақиятлари, жанговар характерлари, олий лига командаларидан тап тортмасликлари билан ўзларини кўрсатиб келмоқдалар. Ўтган йили улар «Спартак», «Кайрат», «Черноморец» каби тажрибали командаларни орқада қолдириб, фақат ярим финалдагина Москва динамочиларидан енгилган эдилар. Бу йил ҳам улар кубок ўйинларида муваффақиятли қатнашиб, «Арарат»ни сафдан чиқардилар.

Ўйин бошланиши биланоқ «Сокол» футболчилари ҳужумга ўтадилар ва биринчи минутдаёқ икки марта бурчак тўпи тепадилар. Улардан иккинчиси штангага келиб тегади. Ўйин давомида бир неча марта Любарцев дарвозасини узоқдан тўпга тутиб, «Пахтакор» ҳимоячиларини хушёр туришга мажбур қиладилар. Фақат тўпни дарвозага аниқ йўналтиролмаслик уларга муваффақият келтирмайди. Класс жиҳатидан пахтакорчиларнинг бир оз устунлиги сезилиб турса-да, негадир уларнинг ўйини қовушмасди. Бектошев, Исҳоқовларнинг ҳужумларини ярим ҳимоячилар қўллаб-қувватламасдилар. Улар ҳужумни охирига етказиш ўрнига ўз дарвозалари олдидан узоқ кетишга қўрқардилар. Раҳматуллаевнинг ожизлиги бу ўйинда ҳам янгол сезилиб турди. Ўйин охирига яқинлашган сари пахтакорчилар бир оз хушёр тортадилар ва 73-минутда ҳимоячи Жиленко бурчакдан Абдураимов тепган тўпни қабул қилиб оли[illegible] дарвоза[illegible] йўналтирди. «Па[illegible]кор» [illegible] амаллаб чорак финалга чиқди.

Кубок мусобақалари қоидаси[illegible] мувофиқ командалар бир са[illegible] ўз майдонларида, иккинчи са[illegible] рақиб майдонида ўйнашлари [illegible]рак. Агар иккала команда ҳам [illegible] майдонида ёки рақиб ма[illegible] ўйнаган бўлса, навбатдаги [illegible] қуръа ташлаш билан белг[illegible]ди. Шу[illegible]дага биноан «[illegible]кор» [illegible] СССР ку[illegible] мусобақала[illegible] ганида учр[illegible] — СКА (Кие[illegible]) «Нефтчи» учрашу[illegible]да ўтказилиши кур[illegible]гач, маълум бўлади[illegible] (Свердловск)нинг [illegible] бўлса, ўйин Москвада[illegible] Агар «Торпедо» бўлс[illegible] ҳам қуръа ташла[illegible]

А. [illegible]

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ҲАЁТНИНГ БИР ЙИЛИ

Еттисой районидаги «Заря коммунизма» колхозининг қайси бир аъзоси билан суҳбатлашиб, Бўлсиной Боисбоевани сўрамаң, ҳаммаси бу моҳир механизаторнинг мақтовини ўрнига қўяди.

— Қиз бўлса ҳам чапдаст йигитларни йўлда қолдириб кетади.

— Одамийлигини айтмайсизми. Қандай масалада келсангиз, қўлидан келганча ёрдамлашади.

Ана шунда бундай катта ҳурматга эришиш учун қанча умр керак бўларкин, деб ўйланиб қоласан, киши. Олдинига Бўлсиной Боисбоевани катта ҳаёт тажрибасидан ўтган, турмушнинг аччиқ-чучугини тотган бўлса керак, деб ўйлаган эдик. Эндигина йигирма баҳорни кўрган бу қозоқ қизи ёш бўлса ҳам кўпчиликка бош бўлибди, ҳамқишлоқларининг катта ҳурматини қозонибди.

Колхоз партия ташкилотида бу қизнинг ўтган юбилей йилидаги ишларини гапириб беришди. Бригада коммунистлари тиним билмас бу қизни ўз сафларига қабул қилиш олдидан унга партиямизнинг босиб ўтган улкан йўли, халқимизнинг меҳнат жасорати ҳақида ҳикоя қилиб беришди. Район комсомол ташкилоти Бўлсинойни хурсандчилик билан партияга узатди — унга тавсиянома берди.

Вақт ҳам бамисоли дарё каби тез ўтаркан. Кандидатлик муддати ҳам ниҳоясига етди. Бўлсиной бир варақ оппоқ қоғозни олиб, ариза ёза бошлади. «Бошланғич партия ташкилотига Ариза. Партия аъзолигига қабул қилишингизни сўрайман...» Шундан сўнг нима ёзишини билмай хаёлга толди. Ҳаётининг ўтган бир йилини кўз олдида гавдалантирди. Шу вақт ичида партиянинг коммунист олдига қўйган талабларига жавоб берадиган қандай ишлар қилдим, деб ўзига-ўзи савол берди.

Партия аъзоси ишда ҳаммага ўрнак бўлиши, шахсий намунаси билан ўртоқларини меҳнатга чорлаши лозим. Бу борада у қизариб қолмайди. Негаки, ёшлигидан меҳнатда суяги қотганлардан. Деҳқончиликдек машаққатли, лекин шарафли меҳнатга ихлос қўйган. Ўнинчи синфга ўтиши билан бу меҳр уни колхозга бориб ишлашга йўллади.

Бўлсинойни комсомол-ёшлар бригадасига қабул қилишди. Бу ерда унга механизаторлик касбини ўргатишди. Шу коллективда камол топиб, комсомолга кирди, жамоат ишларида фаол қатнашди. Меҳнатда абжирлигини биринчи йилиёқ кўрсатди. Ўшанда юз тонна пахта терди.

Юбилей йилида юз олтмиш тонна пахта териш ҳақида тенгдоши Тиндиқул Сипановани мусобақага чақирди. У ҳам дугонасининг даъватини бажонидил қабул қилди. Ахир, у биринчи йили машинада пахта тераётгани йўқ-да. Ҳар йили хўжалик бўйича юқори кўрсаткичга эришиб келяпти. Ёш коммунист жамоат ҳаётида фаол қатнашади. Комсомол комитетининг аъзоси сифатида йигит ва қизларга тегишли маслаҳат, йўл-йўриқ кўрсатади. Бундай фидокор билан мусобақалашиб ишлашнинг ўзи бир гашт-да.

Ҳар икки дугонанинг баҳслашувини бутун бригада кузатиб борди. Ишнинг якуни ҳар куни жамланиб борди. Биринчилик гаштини суриш бахти дам унисига, дам бунисига кулиб боқарди. Муаммони олтин куз ҳал қилди: Бўлсиной юбилей мажбуриятини ортиғи билан уддалади. Қизларнинг шашти бригадага қанчалик фойда келтирганини айтмайсизми. Комсомол-ёшлар бригадаси аъзолари ҳар гектар ердан 37 центнердан ҳосил кўтариб, хўжаликда энг юқори кўрсаткичга эришдилар.

Бўлсиной бригада комсомол группасининг ташкилотчиси. Шу боисдан ҳам ёш механик-ҳайдовчиларга бу шарафли касбни эгаллашда ёрдамини аямайди. Бўлсиной бригада комсомоллари уни ўзларига етакчи қилиб сайлаган пайтни кўз олдида гавдалантирди. Ўшанда шунча одамга бош бўлиш қўлимдан келармикан деб юраги дов бермаганди. Ичкн бир туйғу унга эътироз билдириб: «ахир, сен бўлажак коммунистсан-ку! Наҳотки ҳалитдан чўчисанг? Ҳақиқий аъзоликка қайси юз билан ўтасан?» деб таъна қиларди...

Ишга астойдил киришиб кетди. Билмаганларини катталардан сўраб ўрганди. Коммунистлар, кекса деҳқонлар маслаҳатларини аямади. Бир ўзи минг урингани билан ҳамма нарсани қила олмаслиги, кўпчилик кучи билангина ғалабага замин тайёрланишини уқтиришди. Бўлсиной шу доно маслаҳатларни ўз фаолияти учун наказ деб билди ва шунга амал қилди.

...Группа комсомолларининг йиғилишларидан бирида колхозчи қизлар орасида комсомоллар ниҳоятда озлиги тилга олинди. Ҳолбуки илғор колхозчилар, механизаторлар орасида ёшлар кўпчиликни ташкил қиларди. Демак, бу ёшлар орасида етарли иш олиб борилмаётган экан. Бўлсиной қизларнинг ҳар бири билан суҳбатлашиб, уларнинг қалбига йўл топди. Правление билан келишиб, механизаторлар курси очилишига эришди. Бригаданинг бу касбга қизиқувчи йигит ва қизларини ўқишга жалб қилди. Кўп ўтмай уларнинг кўпчилиги комсомолга қабул қилинди.

Бригада асосан ёшлардан иборат. Улар сиртдан ўқишни давом эттириши мумкин эмасмикан? Группа комсомол ташкилотчиси бу фикрини тенгқурларига айтганида, ўқишни давом эттириш истагида юрганлар кўплиги маълум бўлди. Ҳозир бригаданинг ҳали ўрта маълумот олмаган аъзолари кечқурун мактабга қатнашяпти. Ўрта маълумотлилар эса техникум ва олий ўқув юртларида билимларини оширишяпти.

...Шу тариқа ҳаётнинг бир йили — кандидатлик муддати ҳам ўтди. А. Адишев, З. Юсупов сингари коммунистлар Бўлсиной Боисбоевада чинакам коммунистнинг фазилатларини шакллантиришда оз мунча тер тўкмадилар. Улар партиянинг ҳақиқий ғоявий жангчиси ва солдати бўлиш учун ижтимоий ҳаётда, турмушда, ишлаб чиқаришда — ҳамма соҳада ўрнак бўлиш зарурлигини Бўлсинойга уқтирдилар. Бу билан ленинча партиямизнинг сафини яна бир навқирон, бугун кучини партиянинг юксак идеалларини рўёбга чиқаришга бағишловчи коммунизм қурувчиси билан тўлдирдилар.

...Эрта билан Бўлсиной партия ташкилоти секретарига аризани олиб келди. Орадан бир неча кун ўтгач, колхоз коммунистлари йиғилишида ариза муҳокама қилинди. Кўпчилик сўзга чиқди. Уларнинг ҳаммаси Бўлсиной Боисбоева етуклик имтиҳонини муваффақиятли топширганини, кандидатлик муддатини аъло ўтаганини таъкидлашди. Шундай қилиб, колхоз партия ташкилотининг сафи бир кишига кўпайди.

Б. ҒУЛОМОВ,
Сирдарё области.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

Қачон тартиб ўрнатилади?

Ўтган йилларда обуна бўлган газета-журналларимизни вақтида ололмай кўп фиғонимиз ошган эди. Шундан кейин Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги раҳбарларига мурожаат қилдик. Улар тегишли чоралар кўриб, кўпмиозми тартиб ўрнатишди.

Бироқ, қувончимиз узоққа бормади. Почтальонлар яна эски изига тушиб олди. Кунлик газеталар эртасига, журналлар ҳафталаб-ўн кунлаб кечиктириб келтириладиган бўлди. Бу ҳақда яна тегишли ташкилотларга шикоят қилдик. Лекин бир марта арзингизни тинглаганмиз, эндигисига аралашолмаймиз, деб бирор чора кўришмади. Натижада газета-журналларни обуначиларга етказиб бериш жуда ёмон аҳволга тушиб қолди. Буни Чилонзор районидаги 71-алоқа бўлими мисолида кўриш мумкин.

Бўлим ходимлари обуначиларнинг арзига қулоқ солмайди, талабини қондирмайди. Масалан, бизнинг оила аъзоларимиз «Фан ва турмуш» журналига обуна бўлган. Орадан 7 ой ўтишига қарамай, энди журналнинг учинчи сонини олдик, холос. Фарзандларимиз обуна бўлган «Ленин учқуни» газетаси, «Ғунча» журнали ҳам жуда кечикиб келтириляпти. Газета-журналларни обуначиларга етказиб беришда қачон тартиб ўрнатилади?

К. ШАРИПОВ,
Чилонзор район, «Большевик» кўчаси, 2-меҳнаткаш тупиги, 99-уй.

Роҳат ўрнига ташвиш

Ҳурматли редакция! «Оби раҳмат» дам олиш уйи ҳақида кўп яхши гаплар эшитганман. Ҳақиқатда дам олиш уйи Чатқол тизма тоғлари бағрига жойлашган хуш ҳаво жой. Чатқол дарёси унинг чиройига чирой қўшади. Тоғ чўққиларидаги оппоқ қор кўзни қамаштиради. Мен шуни ҳисобга олиб, меҳнат отпускамни «Оби раҳмат»да ўтказиш учун келдим.

Афсуски, янглишган эканман. Сўзимнинг исботи учун мисоллар келтираман.

Таомлар сифатсиз. Ошхона ходимлари дам олувчилар билан дағал муомалада бўладилар. Ўриндиқлар, идиш-товоқлар, чойнак-пиёлалар етишмайди. Санитария-гигиена қоидаларига риоя қилинмайди. Хиёбонлар ифлос, ахлат уюлиб ётибди.

Дам олиш уйида тўртта дизель ишлаб, ҳамма жойга электр нури бериши керак. Амалда иккита дизель ишлаяпти. Шу йил 7 июль куни қаровсизлик орқасида ўт чиқиб, бир дизель ёниб кетди.

Дам олиш уйининг автомобиль хўжалиги қаровсиз ҳолда ётибди. Шофёрлардан Г. Крашенков, Болгов кайф билан рулни бошқариб, икки машинани дабдала қилди. Бир машина шофер Мирзажоновнинг айби билан ишдан чиқарилди.

[illegible]ам олиш уйи ходимлари меҳнат[illegible]ларга маданий хизмат кўрсатма[illegible]лар. У. Миразимов, М. Бадалов [illegible]р икки-икки ярим хизматчининг [illegible]ошини олаётган ҳолда дам олув[illegible]ларга дурустроқ хизмат кўрсатаёт[illegible]ларни йўқ.

[illegible]й раҳмат» дам олиш уйининг [illegible]мги шуҳратини тиклаш керак.

М. МУРОДОВ,
[illegible]рғона область радио комитети[illegible]нг ходими.

Бизнинг ахборот

ТОЖИКИСТОН САНЪАТКОРЛАРИ МЕҲМОНИМИЗ

Қардош Тожикистон республикасининг Ленинобод шаҳридаги Пушкин номли область музикали драма театри санъаткорлари бир неча кун Самарқанд областининг Нурота районида бўлиб, аҳолига катта программада концерт қўйиб бердилар.

М. Раҳматов.

ЛОНДОН КЎРГАЗМАСИГА

Шу йилнинг август ойида Англия пойтахти Лондонда совет савдо-саноат кўргазмаси очилади. Шу муносабат билан Ўзбекистон кинематографчилари ўзлари яратган бир неча кинофильм ленталарини Лондонга жўнатдилар.

Шуниси характерлики, лондонликлар жаҳоннинг 100 га яқин мамлакатларига саноат маҳсулотлари экспорт қилаётган Ўзбекистоннинг экономикаси ва маданий тараққиёти билан яқиндан танишадилар. Қисқа метражли кино ленталар инглизларни Совет Ўзбекистонининг санъати, қадимий тарихий меъморчилик ёдгорликлари ҳақида тасаввур қилишга ёрдам беради.

С. ҲИДОЯТОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

САМАРҚАНД. Пайариқ районидаги Димитров номли колхозда трактор парки, ёзлик клуб ва бир қанча уй-жойлар қад кўтарди.

А. Мамасолиев.

* * *

СУРХОНДАРЁ. Деновдаги маданий-маиший комбинат ҳузуридаги бичувчилик, тикувчилик ва сартарошлик курсларини битирган 30 дан ошиқ йигит-қизлар область районларига ишга жўнаб кетдилар.

Т. Ражабов.

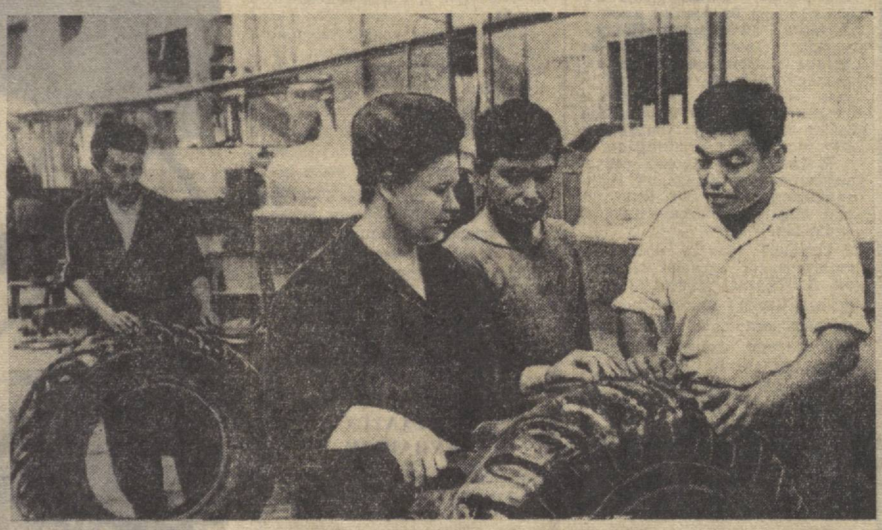

Республикамиз саноат корхоналарининг меҳнаткашлари беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун курашмоқдалар. Суратларда: (юқорида) социалистик мусобақа пешқадамлари — Андижондаги пойафзал фабрикасининг ишчиларидан Озода Йўлдошева ва Эътибор Мўминова ўртоқлар. Пастдаги суратда эса Тошкентдаги 9-шина ремонти заводининг илғорларидан технолог Н. Облонская, ишчи Х. Туляков ва цех бошлиғи А. Иброҳимов ўртоқлар маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқдалар.

Г. Кечкин ва М. Нуритдинов фотолари.

СЎНМАС У КУНЛАР ШУҲРАТИ

ДОҲИЙНИ КЎРГАН КЎЗЛАР

Фёдор Андреевич Владимирскийнинг номини фақат Тошкентда эмас, республикамизнинг жуда кўп шаҳар ва қишлоқларида билишади. Чунки у ўзининг кўп йиллик қайноқ фаолиятини Туркистонда совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш каби олижаноб ишга бахш этган. Фёдор Андреевич улуғ мураббий Владимир Ильич Ленинни кўриш шарафига муяссар бўлган.

Мамлакатимиз меҳнаткашлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига қизғин тайёргарлик кўраётган шу кунларда Ф. А. Владимирский Ленин билан учрашганлиги тўғрисида кишиларга мароқли ҳикоя қилиб бермоқда.

Фёдор Владимирский у вақтларда ёш солдат эди. 1918 йилнинг февраль ойида ўз полкдошлари билан делегат бўлиб Питерга келди. Ўша кунларни у сира-сира унутмайди. Ўшанда революция штаби — Смольнийда ҳаёт бамисоли булоқдек жўш урарди.

Фёдор Андреевич ёшларга ҳикоя қилиб беряпти; Смольний ишчилар, матрослар, солдатлар, қишлоқлардан келган деҳқон вакиллари билан лиқ тўлган. Унинг олисга чўзилиб кетган коридорларида шовшув... Бирдан одамлар беихтиёр жим қолишади. Ҳамма бир томонга қарайди. Кишиларнинг юзларига табассум югуради. Ҳамманинг оғзида бир гап:

— Ана, Ленин келяпти, Владимир Ильич келяптилар!

Владимир Ильич Ленин коридордан тез-тез юриб келарди. Буюк доҳий гоҳ у одам, гоҳ бу одам билан қизғин саломлашар, саволларга йўл-йўлакай жавоб қайтарар, ўрни келганда ҳазиллашар эди. Бу ердагилар эса унинг сўзларини тўйиб-тўйиб эшитишга ошиқарди. Халойиқнинг кўзларида доҳийга бўлган меҳрибончилик аломатлари порлаб турарди.

Учрашув жуда қисқа бўлди. Лекин Владимир Ильич Лениннинг ҳаммага яқин, ҳаммага қадрли образи Фёдор Андреевичнинг ҳам хотирасида бир умр қолди...

Ўртоқ Владимирский пролетариатнинг буюк доҳийси ва унинг сафдошлари тўғрисида тўлқинланиб гапирар экан, ўша кунлардаги курашлар ҳақида мисоллар келтиради, партия фаолиятига оид воқеаларни бирма-бир гапириб беради. Айниқса М. В. Фрунзе билан ҳамкорликдаги фаолиятини батафсил ҳикоя қилади.

— Михаил Васильевич Фрунзе, унинг энг яқин ва жанговар дўсти ҳамда сафдоши В. В. Куйбишев билан жуда кўп учрашганман, — дейди у ўша кунларни эслаб. — Лекин шу учрашувларнинг ҳар бири ҳақида ҳар қанча гапирсанг ҳам озлик қилади. 1919 йил март ойида Фрунзе билан биринчи бор учрашиб қолдим. Мен ўшанда «Чапаев» кинофильмидаги Петя Исаев билан биргаликда 25-дивизия командири Василий Иванович Чапаевнинг топшириғини бажариб юрардим. В. И. Чапаев ва комиссар Д. А. Фурмановни Фрунзе Самара шаҳрига — фронт штабига чақириб қолди. Буюк саркарда ва унинг комиссари Исаев билан бизни ҳам олиб кетишди. Биз ҳам Фрунзенинг оташин нутқини эшитиш шарафига муяссар бўлдик.

Туркистонда революция ғалаба қилганида Владимирский Совет ҳокимияти ғалабаларини мустаҳкамлаш ишида актив қатнашди. В. И. Чапаев комиссар Фурманов билан биргаликда 2-бригада командирлари лавозимига номзодлар танлашга киришишди. Бригада командирлигига Зубарев тайинланди. Штаб бошлиғи вазифасига номзод кўрсатишда Чапаев билан Фурманов ўртасида анча баҳс кетди. Василий Иванович бу лавозимга Владимирскийни кўрсатди. Фурманов эса қаршилик билдирди ва Владимирский ҳали ёш, етарли ҳарбий билим ва тажрибага эга эмас, деди.

Ана шу баҳслашув вақтида штабга Михаил Васильевич Фрунзе келиб қолди. У Владимирскийга бир қанча саволлар билан мурожаат қилди, учрашувларини эслади. Сўнгра Чапаевнинг фикрини қўллаб-қувватлади. Шундай қилиб, Владимирский бир йил давомида Чапаев дивизиясининг иккинчи бригадасида штаб бошлиғи бўлиб хизмат қилди.

1919 йилнинг август ойида М. В. Фрунзе қўмондонлигида махсус Туркистон фронти ташкил этилди. Фрунзенинг буйруғига асосан Владимирский олий ҳарбий мактабда курсант ва комиссар бўлиб ишлади. У Фрунзе ва Куйбишев ўртоқларнинг махсус топшириқларини бажонидил бажариб турди.

Бухоро меҳнаткашлари амирга қарши бош кўтариб чиқдилар ва ҳарбий ёрдам сўрадилар. Владимирский бухороликларга жуда катта ёрдам кўрсатди. 7-бригадада комиссар бўлиб хизмат қилди.

Фёдор Андреевич Владимирскийнинг хизматлари жуда катта. Гражданлар уруши тамом бўлгач у Туркистонда қолди. Ўзбекистон Владимирскийнинг иккинчи ватани бўлиб қолди.

Ўртоқ Владимирский ҳозир пенсияда, Тошкентда истиқомат қилади. У Владимир Ильич Ленин ва доҳий сафдошлари тўғрисида жуда кўп материаллар йиғмоқда ва шулар асосида ёш авлодга ҳикоя қилиб бермоқда. У кексаликни тан олмайди. Умрининг охиригача халққа хизмат қилишни энг юксак бурч деб билади. Шу боисдан ҳам сиз ўртоқ Владимирскийни ишчилар, колхозчилар, эиёлилар, студентлар орасида тез-тез учратиб турасиз.

Ж. МЎМИНОВ.
«Билим» жамияти Тошкент область бўлими мудири.

ХУШХАБАРЛАР

КОМСОМОЛ ҚАҲРАМОНЛАРИГА БАҒИШЛАНАДИ

● Наманган область йигит ва қизлари ВЛКСМ 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун тайёргарлик кўрмоқдалар. Улар Наманган комсомоллари тарихини зўр эътибор билан яратмоқдалар. Наманган районидаги 73-мактаб ёшлари комсомолнинг 20 ветерани ҳаёти, революцион ва меҳнат фаолияти тўғрисида қизиқарли материаллар тўпладилар. Булар орасида бўлган Эргаш Мирмаҳмудовга атоқли совет саркардаси Михаил Васильевич Фрунзе жанговар орден тақдим қилган эди. Шунингдек бу ветеранлар орасида районнинг дастлабки ўқитувчиларидан бири бўлмиш комсомол Карим Раҳмонов ва бошқа кўп кишилар бор.

Гражданлар уруши ва Улуғ Ватан уруши ёш қаҳрамонларининг жасоратлари ҳам унутилгани йўқ. Областда улар шарафига 30 ёдгорлик, обелиск ва мармар тахталар ўрнатилган.

ДЎСТЛАР БУЮРТМАСИ

● «Ташсельмаш» заводи болгар дўстларнинг «ХТ-1,2» маркали пахта териш машиналари ишлаб чиқариш ҳақидаги буюртмасини муддатидан илгари бажарди. Юздан ортиқ «зангори кема» қардош мамлакат механизаторлари учун жўнатилди. Бу машиналарнинг ҳар бири эллик теримчининг ишини бажаради.

Завод коллективи Куба учун «17 ХВ-1,8» маркали пахта териш агрегатларини етказиб бериш топшириғини ҳам муддатидан олдин адо этди. — Бу республика пахтазорларига 180 машина жўнатилди.

Тошкентда ишлаб чиқарилаётган пахта териш машиналарини Жазоир, Греция, Сурия, Туркия ва бошқа кўпгина чет мамлакатларнинг пахтазорларида учратиш мумкин. Бу йил Ўзбекистон пойтахти машинасозлари халқаро бозорга 300 дан кўпроқ агрегат жўнатдилар. Бу эса, ўтган йилдагига нисбатан анча кўпдир.

Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари изидан

МЕДАЛЬ ТАРИХИ

У Берлингача етиб бора олмади, Рейхстаг деворларига ўз исмини ўйиб ёзиб қолдира олмади. Ҳатто қадрдон қишлоғига қайтиш унга насиб бўлмади. Унинг қабри қаерда қолгани ҳам номаълум эди.

Йўқ, Ватан учун ҳаёт-мамот жангида қаҳрамонларча ҳалок бўлган мард ўғлонларнинг номи ўчмайди. Халқ уларнинг хотирасини абадийлаштираверади. Ёдгорлик обелисклари қад кўтаради, қабр тошларига қаҳрамонларнинг номлари зарҳал билан ўйиб ёзиб қўйилади. Фарғоналик солдат Қундуз Валиев — Ватан учун жонини фидо қилган мард ўғлонлардан бири. Мана, чорак асрдан кейингина унинг қабри аниқланди...

Яқинда узоқ Молдавиядан Қувага бир хат келди. Район газетасининг ходими А. Красноставский бир медаль тарихи ҳақида ёзади. Қундуз Валиев ким деб сўрайди:

«Морозенода қишлоқ Совети биноси учун пойдевор кавланаётган эди. Қурувчилар тўсатдан ҳалок бўлган жангчиларнинг жасадларига дуч келишди ва «842666» номерли «Жанговар хизматлари учун» медалини топиб олишди. Суриштиришлар, изланишлар натижасида СССР Мудофаа министрлигининг архиви орқали бу медаль билан Қундуз Валиев мукофотланганлиги ва у Фарғона область, Қува район, Карл Маркс номидаги қишлоқ Советидан эканлиги аниқланди» дейилади хатда. Шу билан бирга, газета ходими медаль топилган жойда солдатлар қабрида ҳалок бўлганлар хотираси учун ёдгорлик обелиски қад кўтаражагини. 1944 йилнинг апрелида Морозено учун бўлган ҳаёт-мамот жангида ҳалок бўлган қаҳрамонларнинг номлари зарҳал билан мармарга ўйиб ёзиб қўйилажагини хабар қилади.

Бу хат Қува районида чиқадиган «Ленин байроғи» газетасида эълон қилинди. Газета ходимлари эса Охунбобоев номли колхоздан Қундуз Валиевнинг қариндош-уруғ, ёр-биродарларини қидириб топишди. Қаҳрамон солдатнинг ҳаётига доир қизиқ фактларни аниқлашди.

Қундуз Валиев урушгача шу колхозда ҳисобчи бўлиб ишлаган актив комсомол аъзоси бўлиб, қишлоқда биринчи қизил тўй ўтказган, уруш бошлангандан кейин фарғоналик кўнгиллилар қаторида 94- ўқчи дивизия составида жангга кирган экан. Ҳозир газета ходимлари Қундуз Валиев билан бирга жанг қилганларни қидиришмоқда. Унинг сурати ҳам топилди. Қундуз музикага ишқибоз, яхшигина дутор чертадиган йигит экан. Унинг устози Ғофуржон ака, опалари Ҳамрохон ва Ҳожинисо шу колхозда истиқомат қилишмоқда.

Шулар ҳақида Морозеного хат жўнатилди. Солдат Қундуз Валиев босиб ўтган жанговар йўлни аниқлаш давом этмоқда. Икки район газетаси ходимлари бир медаль тарихини тўла тиклашга аҳд қилдилар.

М. МАНСУРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ИДЕОЛОГИЯ ХОДИМЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

ҚАРШИ («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бу ерда Қашқадарё область маданият ва идеология ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда маданият ходимлари, идеология фронтининг хизматчилари меҳнаткашларга маданий-маиший хизматни яхшилаш, идеология ишини янада жонлантириш масалалари бўйича атрофлича фикрлашиб олдилар. Қарши шаҳар партия комитетининг бўлим мудири А. Зоиров, Шаҳрисабз район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири А. Қурбонов ва «Билим» жамияти область бўлимининг масъул секретари У. Абдуллаев ўртоқлар энг яхши пропагандистларнинг тажрибалари ва жойларда олиб борилаётган идеология ишлари тўғрисида гапириб бердилар. Кенгашда сўзга чиққан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири М. Раҳмонқулов ва область партия комитетининг секретари С. Йўллошев ўртоқлар область меҳнаткашларига маданий-маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилаш, пропаганда ишини кучайтириш масалаларига батафсил тўхталдилар.

П. ГАДОЕВ.